

**UCHWAŁA NR XXII/130/2025
RADY MIEJSKIEJ W PIASTOWIE**

z dnia 25 listopada 2025 r.

w sprawie przyjęcia "Lokalnego planu deinstytucjonalizacji i rozwoju usług społecznych Piastowa na lata 2026-2030

Na podstawie art. 17 ust. 2 pkt 4 i art. 110 ust.10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.), w związku z art. 18 ust. 2 pkt 15, art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.) Rada Miejska w Piastowie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Lokalny plan deinstytucjonalizacji i rozwoju usług społecznych Piastowa na lata 2026-2030” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Piastowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Piastowie

Marek Kubicki

Lokalny plan deinstytucjonalizacji i rozwoju usług społecznych Piastrów na lata 2026-2030

Dokument opracowany przez:

Miasto Piastów

ul. 11 Listopada 2, Piastów

<https://piastow.pl/>

Przy wsparciu:

Mazowieckie Centrum

Polityki Społecznej

ul. Grzybowska 80/82

00-844 Warszawa

www.mcps.com.pl

Utila Sp. z o.o.

ul. Łotewska 17 lok. 01

03-918 Warszawa

www.utila.pl

Piastów, listopad 2025

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Plan powstał w ramach projektu
„Dla Ciebie, dla mnie, dla nas – rozwój usług społecznych na Mazowszu”
prowadzonego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027
współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus
Priorytet IV. Spójność społeczna i zdrowie
Działanie 04.13 Wysokiej jakości system włączenia społecznego

SPIS TREŚCI

	Wykaz skrótów	4
1.	Wstęp	5
2.	Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych i programowych	7
3.	Diagnoza	9
3.1.	Charakterystyka Piastowa	9
3.1.1.	Struktura społeczna.....	9
3.1.2.	Główne problemy społeczne.....	11
3.2.	Zasoby Piastowa.....	12
3.2.1	Istniejące na terenie Piastowa zasoby, podmioty i organizacje oraz usługi społeczne	12
3.2.2.	Zasoby Piastowa w kontekście realizacji usług środowiskowych i deinstytucjonalizacji..	17
3.3.	Diagnoza potrzeb wybranych grup społecznych w podziale na obszary wsparcia	24
3.4.	Analiza potrzeb	28
3.4.1.	Potrzeby w zakresie świadczonych usług oraz usługi deficytowe	28
3.4.2.	Usługi podmiotów i organizacji, w tym potrzeby kadrowe i profesji społecznych.....	28
3.4.3.	Przyczyny ograniczeń realizacji usług społecznych	29
4.	Plan rozwoju usług społecznych	30
4.1.	Osoby starsze	31
4.2.	Osoby z niepełnosprawnościami.....	32
4.3.	Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	33
4.4.	Dziecko i rodzina	34
5.	Zestawienie potencjalnych źródeł finansowania	35
6.	Systemy monitorowania i oceny	42
6.1.	Wskaźniki rezultatu i produktu.....	42
6.2.	Opis systemu monitorowania realizacji planu i osiągnięcia wskaźników	43
6.3.	Ocena skuteczności i efektywności planu (ewaluacja)	43
7.	Spis elementów graficznych	45
7.1.	Tabele	45
7.2.	Wykresy	45
7.3.	Mapy	45

WYKAZ SKRÓTÓW

BDL GUS – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

CIS – Centrum Integracji Społecznej

CUS – Centrum Usług Społecznych

DDP – Dzienny Dom Pomocy

DPS – Dom Pomocy Społecznej

EFS+ - Europejski Fundusz Społeczny Plus

FEM – Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027

FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027

GUS – Główny Urząd Statystyczny

JST – Jednostka samorządu terytorialnego

KIS – Klub Integracji Społecznej

LPDI – Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych

MCPS – Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej

MOK – Miejski Ośrodek Kultury

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

MRPiPS – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

NGO – Organizacja pozarządowa

NSP 2021 – Narodowy Spis Powszechny 2021

OZPS – Ocena zasobów pomocy społecznej

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PUP – Powiatowy urząd pracy

PUTW – Piastowski Uniwersytet Trzeciego Wieku

PWD – Placówka wsparcia dziennego

ŚDS – Środowiskowy dom samopomocy

UE – Unia Europejska

UM – Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie

UTW – Uniwersytet trzeciego wieku

WTZ – Warsztaty terapii zajęciowej

1. WSTĘP

Niniejszy Lokalny plan rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji na lata 2026-2030 (Plan) stanowi odpowiedź na zmieniające się potrzeby mieszkańców gminy, wyzwania społeczno-demograficzne oraz zmiany jakie zaszły w sposobie prowadzenia polityki społecznej w ostatnich latach.

Przez dekady wsparcie z pomocy społecznej kierowane było przede wszystkim do grup defaworyzowanych, osób wykluczonych, doświadczających kryzysu, czy też mających trudności z adaptacją do życia społecznego. Obecnie obserwujemy zmianę w prowadzeniu polityki społecznej i rozszerzanie zakresu jej oddziaływania na wszystkich mieszkańców lokalnych społeczności. Cele tej polityki koncentrują się na budowie społeczeństwa dobrobytu z otwartym dostępem do usług społecznych świadczonych na poziomie lokalnym zgodnie z potrzebami mieszkańców i ich możliwościami finansowymi. Tak wyznaczone priorytety osiągać można tylko poprzez konsekwentną integrację i koordynację działań różnych systemów (w tym m.in. pomocy społecznej, zdrowia czy edukacji) oraz systematyczne planowanie w oparciu o dowody pochodzące m.in. z diagnozy lokalnej oraz analizy potrzeb. Wykraczanie poza instytucjonalne ramy pomocy społecznej jest więc jednym z fundamentów przedstawianego Planu, natomiast kluczowym jego założeniem jest konsekwentne realizowanie idei rozwoju usług świadczonych w miejscu zamieszkania jako alternatywy dla rozwiązań instytucjonalnych. Nie oznacza to zamykania istniejących placówek tylko planowy rozwój alternatywnych wobec nich usług tak, aby to ostatecznie mieszkańiec wybrał zgodne ze swoimi preferencjami rozwiązanie. Ważne jest też, aby ofertę usług planować w oparciu o sprawdzone modele, których skuteczność została potwierdzona w nauce i praktyce, przy zachowaniu elastyczności w dopasowywaniu rozwiązań do zmieniających się potrzeb i preferencji odbiorców.

Plan został opracowany na lata 2026-2030 przez samorząd gminy we współpracy z pracownikami ośrodka pomocy społecznej, przy udziale grona ekspertów i przedstawicieli organizacji pozarządowych działających w regionie. Dokument przygotowano w oparciu o diagnozę sytuacji i potrzeb lokalnych, Strategię rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Mazowieckiego (RPDI), a także z uwzględnieniem innych europejskich, krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych.

Plan określając główne kierunki zmian w systemie usług społecznych odpowiada na zdiagnozowane wyzwania, w tym w szczególności te związane ze zmianami demograficznymi skutkującym postępującym procesem starzenia się społeczeństwa i wzrostem liczby osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Ponadto określa kierunki zmian w obszarze świadczenia usług dla dzieci i ich rodzin, osób z niepełnosprawnościami oraz osób z zaburzeniami psychicznymi i w kryzysie zdrowia psychicznego. W trakcie jego przygotowywania wzięto pod uwagę sytuację i prognozowane zmiany na rynku pracy, przeobrażenia w obrębie rodziny, wyzwania związane z zaspokajaniem potrzeb edukacyjnych i kulturalnych mieszkańców, a także ryzyka socjalne i procesy prowadzące do wzrostu zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Dokument obejmuje sześć rozdziałów składających się na dwie zasadnicze części – diagnostyczną i wdrożeniową. W części pierwszej (rozdział drugi i trzeci) zawarto uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych i programowych, diagnozę i analizę potrzeb (zawierającą dane na temat sytuacji demograficznej i społecznej gminy, problemów społecznych oraz realizowanych usług), a także inwentaryzację zasobów jakimi dysponuje lokalny system pomocy społecznej. Druga część – wdrożeniowa (rozdziały od czwartego do szóstego), zawiera zarówno opis planowanych do realizacji działań (podzielonych na 4 obszary interwencji: 1. osoby starsze, 2. osoby z niepełnosprawnościami, 3. osoby w kryzysie zdrowia psychicznego i 4. dziecko i rodzina), jak i analizę kosztów realizacji Planu oraz opis systemu jego monitorowania i oceny. Dokument zawiera również spis skrótów oraz słownik kluczowych pojęć ułatwiający zrozumienie charakteru i specyfiki poszczególnych usług.

Oddajemy plan z przekonaniem, że dzięki jego realizacji w naszej gminie powstaną warunki do przyjaznego i optymalnego rozwoju usług środowiskowych zaspakajających potrzeby naszych

mieszkańców zarówno w obszarze profilaktyki, jak i wsparcia. Będziemy monitorować proces jego realizacji, a także konsekwentnie mobilizować wszystkie jednostki samorządu terytorialnego do realizacji i stymulacji podjętych w nim ustaleń.

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH I PROGRAMOWYCH

Powiązanie celów strategicznych miasta z dokumentami krajowymi i regionalnymi jest kluczowe dla zapewnienia spójności działań rozwojowych oraz skutecznego wykorzystania zasobów. Dzięki temu możliwe jest lepsze dostosowanie lokalnych inicjatyw do priorytetów krajowych i wojewódzkich, co sprzyja zwiększeniu ich efektywności oraz ułatwia pozyskiwanie środków zewnętrznych.

Poniższa Tabela 1 przedstawia zestawienie celów Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Miasta Piastowa na lata 2026–2030 z:

- Strategią rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.),
- Regionalnym Planem Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Mazowieckiego na lata 2023–2025,
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Pruszkowskiego na lata 2017–2025,
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Piastowa na lata 2024–2028.

Ponadto dokument został opracowany w zgodności z Ogólnopolskimi Wytycznymi Tworzenia Lokalnych Planów Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych, co oznacza, że przyjęte cele i działania odpowiadają ogólnopolskim standardom i kierunkom polityki społecznej.

Tabela 1. Powiązanie celów Planu z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla

Dokument	Zgodność
Strategia Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 roku)	Cele wyznaczone w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Piastowa na lata 2026-2030 są zgodne z: • Cel strategiczny 1: Zwiększenie udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dzieci. • Cel strategiczny 2. Zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczącego usługi społeczne dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu • Cel strategiczny 3. Włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia sprawności • Cel strategiczny 4. Stworzenie skutecznego systemu usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi
Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Mazowieckiego na lata 2023-2025	Cele wyznaczone w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Piastowa na lata 2026-2030 są zgodne z: • Cel 1. Zintegrowanie regionalnych celów i działań operacyjnych dotyczących rozwoju usług społecznych oraz procesu deinstytucjonalizacji w spójny proces działań adresowanych przede wszystkim do podmiotów lokalnych, odpowiedzialnych za organizowanie, dostarczanie i finansowanie tych usług ze środków własnych lub z innych źródeł, w tym z budżetu państwa • Cel 2. Silniejsze powiązanie dostępnych źródeł finansowania, w szczególności funduszy europejskich, a także innych źródeł finansowych dostępnych w województwie z regionalnymi i lokalnymi celami i działaniami w obszarze usług społecznych. • Cel 3. Wytyczenie oczekiwanych kierunków rozwoju usług i deinstytucjonalizacji na poziomie lokalnym i ponadlokalnym m.in. poprzez działania finansowe
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Pruszkowskiego na lata 2017-2025	Cele wyznaczone w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Piastowa na lata 2026-2030 są zgodne z: • Cel strategiczny 1. Wspieranie rodzin, zapewnienie opieki dzieciom i młodzieży

Dokument	Zgodność
	• Cel strategiczny 2. Aktywizacja i wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. • Cel strategiczny 3. Zwiększenie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym. • Cel strategiczny 5. Zwiększenie aktywności społecznej i obywatelskiej. •
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Piastowa na lata 2024-2028	Cele wyznaczone w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Piastowa na lata 2026-2030 są zgodne z: • Cel strategiczny 6. Zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w życiu kulturalnym miasta Piastowa

Źródło: opracowanie własne

3. DIAGNOZA

3.1.CHARAKTERYSTYKA PIASTOWA

Piastów jest gminą miejską znajdującą się w powiecie pruszkowskim w centralnej części województwa mazowieckiego. Sąsiaduje od południa i zachodu z gminami Michałowice i Pruszków z powiatu pruszkowskiego, od północy z gminą Ożarów Mazowiecki z powiatu warszawskiego zachodniego oraz od wschodu z miastem stołecznym Warszawą. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii gmina Piastów obejmuje powierzchnię 5,76 km². Przebieg granic gminy Piastów przedstawia poniższa **Mapa 1.**

Mapa 1. Granice gminy Piastów

Źródło: Geoportal

3.1.1. STRUKTURA SPOŁECZNA

W 2024 roku Piastów zamieszkiwało 22 719 osób. Wśród nich, przeważały kobiety, które stanowiły 52,63% liczby mieszkańców. Biorąc pod uwagę lata 2022-2024 nastąpił minimalny spadek ogólnej liczby ludności o 1,50%. Omawiany spadek był zauważalny także w podziale na płeć, liczba mężczyzn zmalała o 1,14% a liczba kobiet o 1,82%. Szczegółowe dane dotyczące liczby ludności gminy Piastów w latach 2022-2024 przedstawia poniższa **Tabela 2.**

Tabela 2. Liczba ludności w podziale na płeć w latach 2022-2024

Liczba ludności ogółem			Mężczyźni			Kobiety		
2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
23 065	22 932	22 719	10 887	10 850	10 763	12 178	12 082	11 956

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W 2024 roku najwięcej mieszkańców Piastowa było w wieku 40-44 lata (2 097 osób) oraz 45-49 lat (1 969 osób). Najmniej mieszkańców jest w najstarszych przedziałach wiekowych 80-84 (556 osób) oraz 85 i więcej lat (587 osób). W grupach wiekowych do 29 roku życia przeważali liczebnością mężczyźni, w starszych - kobiety. Szczegółowe dane dotyczące liczby mieszkańców gminy Piastów w podziale na płeć oraz grupę wieku w 2024 roku przedstawia poniższy **Wykres 1**.

Wykres 1. Piramida wieku i płci w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Współczynnik obciążenia demograficznego w Piastowie w latach 2022-2024 konsekwentnie wzrastał. W 2022 roku był równy 35,7, w 2023 37,0 a w 2024 roku 37,5 co daje sumaryczny wzrost o 5,04%. Z drugiej strony, saldo migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców mało. W analizowanych latach osiągało wartości ujemne oraz zanotowało spadek o 366,67%. Szczegółowe dane dotyczące współczynnika obciążenia demograficznego oraz salda migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców przedstawia poniższa **Tabela 3**.

Tabela 3. Inne wskaźniki demograficzne

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi ¹			Saldo migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców ²		
2022	2023	2024	2022	2023	2024
35,7	37,0	37,5	-1,2	-2,6	-5,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Według danych z Narodowego Spisu Powszechnego w 2021 roku najwięcej mieszkańców Piastowa posiadało wykształcenie średnie i policealne (34,14%). Dużym odsetkiem były też osoby o wykształceniu wyższym (29,45%). Wykształcenie zasadnicze zawodowe lub branżowe posiadało 11,38% mieszkańców. Najmniej osób posiadało wykształcenie podstawowe (6,77%), podstawowe nieukończone (2,34%) oraz

¹ Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na każde 100 osób w wieku produkcyjnym.
² Migracje na pobyt stały poza jednostkę w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców.

gimnazjalne (2,13%). Szczegółowe dane dotyczące wykształcenia mieszkańców Piastowa znajdują się w Tabela 4.

Tabela 4. Poziom wykształcenia

Wykształcenie	Liczba osób	Procent ogólnej liczby mieszkańców
Wyższe	6 690	29,45%
Średnie i policealne	7 757	34,14%
Zasadnicze zawodowe/ branżowe	2 586	11,38%
Gimnazjalne	484	2,13%
Podstawowe	1 538	6,77%
Podstawowe nieukończone	531	2,34%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego 2021

Bezrobocie w Piastowie w analizowanych latach utrzymało się na stałym poziomie. Mimo, że zmniejszyła się liczba osób bezrobotnych (z 247 do 242 osób) to w połączeniu ze spadkiem liczebności całej populacji odsetek osób bezrobotnych nie zmienił się i utrzymał na poziomie 1,07%. Zmiany poziomu bezrobocia w podziale na płeć były różne. W kontekście mężczyzn odnotowano spadek bezrobocia o 4,35%, natomiast w przypadku kobiet wzrost o 0,92%. Szczegółowe dane dotyczące bezrobocia w Piastowie w latach 2022-2024 znajdują się w Tabela 5.

Tabela 5. Poziom bezrobocia w latach 2022-2024

Bezrobocie rejestrowane	Liczba osób			Procent ogólnej liczby mieszkańców		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Ogółem	247	233	242	1,07%	1,02%	1,07%
Mężczyźni	138	129	132	1,27%	1,19%	1,23%
Kobiety	109	104	110	0,90%	0,86%	0,92%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

3.1.2. GŁÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE

W 2024 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w Piastowie była długotrwała lub ciężka choroba. Świadczenia z tego powodu otrzymały 124 osoby, co stanowiło 0,55% mieszkańców Gminy. Kolejnymi powodami pod względem liczby osób była niepełnosprawność (88 osób) oraz ubóstwo (55 osób). W porównaniu z 2021 rokiem wzrosła liczba przyznanych świadczeń z powodu niepełnosprawności (o 4 osoby), bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (o 6 osób), narkomanii (o 1 osobę), zdarzeń losowych (o 5 osób) oraz klęski żywiołowej lub ekologicznej (o 1 osobę). W przypadku wszystkich pozostałych powodów liczba przyznanych świadczeń zmniejszyła się lub utrzymała na stałym poziomie. Szczegółowe dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w latach 2022-2024 w Piastowie zawiera Tabela 6.

Tabela 6. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2022-2024

Powód	Liczba osób			Procent ogólnej liczby mieszkańców		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Ubóstwo	76	51	50	0,33%	0,22%	0,22%
Sieroctwo	5	0	0	0,02%	0,00%	0,00%
Bezdomność	22	17	12	0,10%	0,07%	0,05%
Potrzeba ochrony macierzyństwa	32	17	11	0,14%	0,07%	0,05%
- w tym wielodzietność	14	15	11	0,06%	0,07%	0,05%
Bezrobocie	58	39	31	0,25%	0,17%	0,14%
Niepełnosprawność	84	82	88	0,36%	0,36%	0,39%
Długotrwała lub ciężka choroba	132	132	124	0,57%	0,58%	0,55%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	19	30	25	0,08%	0,13%	0,11%
- w tym rodziny niepełne	10	17	13	0,04%	0,07%	0,06%
- w tym rodziny wielodzietne	5	11	6	0,02%	0,05%	0,03%
Przemoc domowa	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
Alkoholizm	15	6	15	0,07%	0,03%	0,07%

Powód	Liczba osób			Procent ogólnej liczby mieszkańców		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Narkomania	2	1	3	0,01%	0,00%	0,01%
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	2	1	0,01%	0,01%	0,00%
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy	7	0	6	0,03%	0,00%	0,03%
Zdarzenie losowe	6	0	11	0,03%	0,00%	0,05%
Sytuacja kryzysowa	16	10	9	0,07%	0,04%	0,04%
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRiPS-03 oraz BDL GUS

3.2.ZASOBY PIASTOWA

3.2.1 ISTNIEJĄCE NA TERENIE PIASTOWA ZASOBY, PODMIOTY I ORGANIZACJE ORAZ USŁUGI SPOŁECZNE

PODSTAWOWE PODMIOTY POMOCY SPOŁECZNEJ

Na terenie Piastowa funkcjonuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, przy ul. Piotra Wysockiego 1, który wspiera wszystkie grupy społeczne. Szczegółowe dane dotyczące MOPS, w tym liczba personelu, źródła finansowania i koszty utrzymania, przedstawiono w Tabeli 6.

W 2024 r. MOPS, jako jednostka organizacyjna gminy realizująca zadania własne i zlecone z zakresu pomocy społecznej, zatrudniał:

- 23 pracowników etatowych, w tym 5 opiekunek społecznych,
- 13 osób na umowę-zlecenie (opiekunowie świadczący usługi opiekuńcze),
- 1 asystenta rodziny,
- 1 osobę realizującą specjalistyczne usługi opiekuńcze na rzecz dziecka.

Wydatki na pomoc społeczną i wsparcie rodziny w 2024 r. wyniosły łącznie 17 460 843,22 zł.

Dodatkowe zasoby pomocy społecznej w Piastowie obejmują:

- **Świetlicę Środowiskowo-Integracyjną „Dom Jana Pawła II”** – łącznie 80 miejsc (siedziba główna i filia), obecnie objętych wsparciem jest 80 dzieci.
- **Uniwersytet Trzeciego Wieku** w strukturach MOK, zlokalizowany przy ul. Warszawska 24, 05-820 Piastów. Zasadnicze zadania, to dążenie do utrzymania indywidualnego dobrostanu psychofizycznego seniora; osiągnięcie należytej i godnej pozycji człowieka starszego w społeczeństwie.
- **Piastowski Klub Seniora przy Archiwum Miejskim** – uruchomiony w październiku 2024 r., dysponuje 45 miejscami. Mieści się w budynku Muzeum Piastowa - Piastowskie Archiwum Miejskie, przy ul. Bohaterów Wolności 23, 05-820 Piastów. Do klubu zapisanych jest 130 osób; w zajęciach aktywnie uczestniczy 45 seniorów. Zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku. Założenia klubu seniora obejmują integrację społeczną seniorów, zapobieganie wykluczeniu, aktywizację poprzez wspólne spędzanie czasu, rozwijanie zainteresowań (np, warsztaty, zajęcia twórcze, sportowe, naukę języka) oraz wspieranie zdrowego stylu życia i poprawę jakości życia, w jesieni życia. Celem jest także stworzenie miejsca do nawiązywania nowych znajomości i wsparcia wzajemnego w grupie rówieśniczej.
- **Punkt Informacyjno-Konsultacyjny (PIK)** - prowadzi diagnostykę, doradztwo i terapię dla osób uzależnionych oraz współuzależnionych (rocznie korzysta ponad 100 osób).

- **Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA)** - realizuje działania z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom, kieruje osoby uzależnione na leczenie odwykowe, uczestniczy w działaniach antyprzemocowych.

Tabela 7. Podstawowe dane o Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Piastowie w latach 2022-2024

Informacje	2022	2023	2024
Liczba personelu	27	25	23
Liczba personelu w przeliczeniu na etaty	24,50	22,50	
Podstaw zaangażowania personelu	UoP	UoP	UoP
Liczba personelu w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców	1,17	1,09	1,01
Podmiot prowadzący	Gmina	Gmina	Gmina

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów MRiPS-05, MRiPS-06 oraz danych własnych gminy

Poniżej znajdują się dane dotyczące osób i rodzin, którym zostały przyznane świadczenia przez MOPS Piastów. W latach 2022-2024 zmniejszyła się zarówno liczba osób jak i liczba rodzin pobierających świadczenia o odpowiednio 14,80% i 15,32%. Spadła także liczba rodzin otrzymujących pomoc w ramach pomocy socjalnej o 38,41%. Pod względem liczby osób oraz rodzin pobierających świadczenia, najwięcej udzielono świadczeń przyznanych w ramach zadań własnych, zaraz za nimi były świadczenia pieniężne. Dokładne dane dotyczące świadczeń przyznanych w latach 2022-2024 znajdują się w **Tabela 8**.

Tabela 8. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2022-2024

Rodzaj świadczeń	Liczba osób			Liczba rodzin		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Świadczenia ogółem	223	186	190	222	182	188
w tym:						
Świadczenia pieniężne	184	152	156	184	148	155
Świadczenia niepieniężne	95	53	52	95	53	51
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	2	3	1	2	3	1
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	222	184	189	221	180	187
Pomoc udzielana w ramach pracy socjalnej	X	X	X	151	125	93

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu MRiPS-03

Kwota przyznanych świadczeń pomocy społecznej w latach 2022-2024 znacząco się podniosła, odnotowano wzrost o 50,59%. Największą wysokością kwoty przyznanych świadczeń charakteryzowały się zasiłki stałe, które otrzymało 90 osób a ich koszt wyniósł 886 568 zł. Kolejnymi było schronienie na kwotę 284 728 zł, którym objęto 13 osób oraz usługi opiekuńcze, z których skorzystało 37 osób i które kosztowały 31 828 zł. Szczegółowe dane dotyczące kwot przyznanych świadczeń pomocy społecznej znajdują się w **Tabela 9**.

Tabela 9. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań własnych w latach 2022-2024 wraz z kwotą świadczeń

Rodzaj świadczeń	Liczba osób			Liczba rodzin			Kwota świadczeń [zł]		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Ogółem	222	184	189	221	180	187	1 273 436	1 180 516	1 917 666
W tym:									
Zasiłki stałe	85	81	90	85	81	90	566 462	541 650	886 568
Zasiłki okresowe	5	3	1	5	3	1	10 376	4 800	1 200
Schronienie	17	18	13	17	18	13	173 741	244 449	284 728
Usługi opiekuńcze – ogółem ³	36	33	37	36	33	36	24 630	28 690	31 828
Poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne, rodzinne)	X	X	X	1	0	0	X	X	X
Interwencja kryzysowa	X	X	X	8	3	0	X	X	X
Praca socjalna	X	X	X	151	125	93	X	X	X

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu MRiPS-03

³ Kwota odpłatności mieszkańców. Realnie na usługi opiekuńcze z budżetu miasta wydatkowano środki w wysokości 885 053,39 złotych, świadczonych na rzecz 37 osób, w ilości 14.149 godzin (Sprawozdanie opisowe z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej za okres I-XII 2024 roku)

PODMIOTY POMOCY SPOŁECZNEJ W POWIECIE PRUSZKOWSKIM

Mieszkańcy Piastowa mogą korzystać również z usług instytucji powiatu pruszkowskiego:

DLA OSÓB STARSZYCH

- 3 Domy Pomocy Społecznej: dwa prowadzone przez Powiat (w Brwinowie i Czubinie) oraz jeden prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Krzyża Chrystusowego – łącznie 248 miejsc.
- Dzienny Dom Pomocy „Senior+” – 15 miejsc.

DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

- mieszkania treningowe,
- Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych,
- program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością 2025”,
- dwa Środowiskowe Domy Samopomocy (w Czubinie i Pruszkowie),
- Warsztaty Terapii Zajęciowej.

DLA RODZIN Z DZIEĆMI

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- koordynator rodzinnej pieczy zastępczej.

DLA MIESZKAŃCÓW OGÓŁEM

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej dla ofiar handlu ludźmi - jest prowadzony w tym samym miejscu co specjalistyczny ośrodek wsparcia, jest to ta sama struktura organizacyjna. Obejmuje swoim działaniem teren Powiatu Pruszkowskiego (Piastów, Pruszków, Brwinów, Raszyn, Nadarzyn, Michałowice). Finansowane odbywa się przez powiat oraz ze środków wojewody.

W Ośrodku Interwencji Kryzysowej prowadzone są następujące formy pomocy:

- konsultacje psychologiczne,
- konsultacje pedagogiczne,
- poradnictwo socjalne,
- porady prawne,
- konsultacje psychiatryczne,
- interwencja kryzysowa,
- grupy wsparcia,
- grupy edukacyjne,
- warsztaty umiejętności wychowawczych,
- warsztaty dla dzieci i młodzieży,
- treningi psychologiczne.
- placówka specjalistycznego poradnictwa psychologicznego.

DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ PIECZA ZASTĘPCZA

Pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej oraz dzieci w pieczy zastępczej mają istotne znaczenie z perspektywy procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych. Proces ten zakłada stopniowe odchodzenie od opieki instytucjonalnej na rzecz wsparcia świadczonego w środowisku lokalnym, w tym w miejscu zamieszkania osoby potrzebującej. W związku z powyższym ważne jest systematyczne monitorowanie liczby osób umieszczonych w instytucjach oraz wysokości ponoszonych przez gminę kosztów, co pozwala ocenić skuteczność działań wspierających niezależne życie mieszkańców i rozwój usług środowiskowych.

Pobyt mieszkańców Piastowa w DPS-ach:

- W 2022 r. w domach pomocy społecznej przebywało **29 mieszkańców Piastowa**. Gmina pokryła koszty ich pobytu w wysokości **1 373 960,00 zł**, co daje średnio **47 377,93 zł** na osobę.
- W 2023 r. liczba osób umieszczonych w domach pomocy społecznej wzrosła do **38**, a łączna kwota wydatków wyniosła **1 767 338,92 zł** (średnio **46 508,92 zł** na osobę).

- W 2024 r. w domach pomocy społecznej przebywało **40 mieszkańców Piastowa**. Miasto pokryło koszty ich pobytu w wysokości **2 416 657,19 zł**, co daje średnio **60 416,43 zł** na osobę.
- Do końca września 2025 r. w domach pomocy społecznej przebywało **39 osób**, a wydatki poniesione przez Miasto wyniosły **1 942 369,58 zł**.

W zakresie pieczy zastępczej:

- W 2022 r. gmina Piastów ponosiła opłaty za pobyt **23 dzieci**, przeznaczając na ten cel **179 492,16 zł** (średnio **7 804,01 zł** na dziecko).
- W 2023 r. liczba dzieci wzrosła do **25**, a łączne wydatki wyniosły **216 975,54 zł** (średnio **8 679,02 zł** na dziecko).
- W 2024 r. utrzymała się liczba **25 dzieci**, a kwota wydatków zwiększyła się do **258 275,53 zł** (średnio **10 331,02 zł** na dziecko).
- Do końca września 2025 r. Gmina poniosła koszty w wysokości **306 217,19 zł** przy niezmienniej liczbie **25 dzieci**.

REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII DLA MIASTA PIASTOWA NA LATA 2024-2027

Program, stanowiący integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Piastowa, jest koordynowany przez Pełnomocnika Burmistrza ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom. Jego głównym celem było ograniczanie zjawisk uzależnień oraz przeciwdziałanie ich negatywnym skutkom poprzez działania edukacyjne, terapeutyczne, wspierające i integrujące społeczność lokalną.

Działania programu obejmowały szeroki zakres inicjatyw skierowanych do różnych grup mieszkańców - dzieci i młodzieży, rodziców, nauczycieli, osób uzależnionych i współuzależnionych oraz środowisk zagrożonych przemocą domową. W ramach zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej prowadzono konsultacje psychologiczne w Filii Świetlicy Środowiskowo-Integracyjnej „Dom Jana Pawła II”, z których skorzystały 34 osoby dorosłe. Kontynuowano całoroczną działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która motywowała osoby uzależnione do podjęcia leczenia, współpracowała z grupami samopomocowymi AA, Al-Anon i NA oraz uczestniczyła w procedurach „Niebieskiej Karty” dotyczących przemocy domowej.

Istotną częścią programu była działalność placówek wsparcia dziennego - Świetlicy Środowiskowo-Integracyjnej „Dom Jana Pawła II” i jej Filii. Prowadzono w nich zajęcia socjoterapeutyczne, psychologiczne i wychowawcze, obejmując opieką 74 dzieci i młodzieży. Zorganizowano także letni wypoczynek z programem socjoterapeutycznym dla 16 podopiecznych z rodzin niewydolnych wychowawczo. W obszarze profilaktyki i edukacji zrealizowano liczne programy i warsztaty w szkołach podstawowych, m.in. „EPSILON”, „Debata”, a także zajęcia dotyczące przemocy werbalnej i rozwiązywania konfliktów, w których uczestniczyło kilkuset uczniów i nauczycieli.

Dla kadry pedagogicznej przygotowano szkolenia z realizacji programów „Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej” i „Iskra Odporności”, a także specjalistyczne szkolenia dla członków zespołu interdyscyplinarnego i GKRPA. Równolegle organizowano warsztaty dla rodziców, poświęcone komunikacji, wychowaniu i wspieraniu dzieci w sytuacjach trudnych. W ramach działań profilaktycznych prowadzono akcję edukacyjną „Twoja postawa ma znaczenie”, skierowaną do sprzedawców napojów alkoholowych, oraz warsztaty z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego realizowane z Fundacją EFIC.

Ważnym elementem programu była współpraca z organizacjami pozarządowymi. Cztery lokalne podmioty – ZHP Hufiec Piastów, UKS Ippon, UKS Hyosai i OSP Piastów – otrzymały łącznie 25 tysięcy złotych na realizację inicjatyw promujących zdrowy styl życia, aktywność fizyczną oraz profilaktykę uzależnień wśród dzieci i młodzieży. Łącznie na realizację programu w 2024 roku przeznaczono 769 390,37 zł, z czego 168 592,20 zł stanowiły wydatki na działania profilaktyczne i przeciwdziałanie uzależnieniom, a 600 798,17 zł przeznaczono na funkcjonowanie świetlic środowiskowych.

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii przyczyniła się do wzmocnienia lokalnego systemu wsparcia, zwiększenia dostępności pomocy psychologicznej i wychowawczej, a także do podniesienia świadomości społecznej w zakresie zagrożeń wynikających z uzależnień i przemocy.

3.2.2. ZASOBY PIASTOWA W KONTEKŚCIE REALIZACJI USŁUG ŚRODOWISKOWYCH I DEINSTYTUCJONALIZACJI

Zasoby miasta Piastowa nie ograniczają się jedynie do jego atrakcyjności dla nowych mieszkańców - stanowią one fundament lokalnego systemu wsparcia społecznego. Umożliwiają realizację usług środowiskowych w sposób dostępny i osadzony w codziennym życiu społeczności. W procesie deinstytucjonalizacji, czyli ograniczania opieki instytucjonalnej na rzecz wsparcia bezpośrednio w środowisku lokalnym - oprócz podstawowych podmiotów pomocy społecznej - kluczową rolę odgrywają przede wszystkim placówki oświatowe, kulturalne i sportowe, jednostki ochrony zdrowia oraz organizacje pozarządowe.

PLACÓWKI OŚWIATOWE

Miasto Piastów w 2024 roku było organem prowadzącym dla 10 publicznych jednostek oświatowych, w tym:

- 5 szkół podstawowych, w tym 3 z oddziałami integracyjnymi i 1 z oddziałem dwujęzycznym (we wszystkich szkołach funkcjonują oddziały przedszkolne),
- 4 przedszkoli, w tym 1 z oddziałami integracyjnymi,
- 1 liceum ogólnokształcącego z oddziałami dwujęzycznymi.

Dodatkowo w mieście funkcjonują niepubliczne placówki oświatowe, obejmujące:

- 4 przedszkola,
- 1 punkt przedszkolny,
- 1 szkołę podstawową.

Do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych uczęszczało w 2024 roku 720 dzieci, a do szkół podstawowych – 2076 uczniów. W miejskim systemie oświaty zatrudnionych było 425 nauczycieli oraz 155 pracowników administracji i obsługi.

Szkoły i przedszkola w Piastowie są ważnymi centrami życia lokalnego. Pełnią funkcję nie tylko edukacyjną, ale także integracyjną i wychowawczą. Wspierają rodziny, wzmacniają więzi społeczne i promują wartości wspólnotowe.

W 2024 roku placówki oświatowe kontynuowały pełnienie kluczowej roli w życiu lokalnej społeczności, organizując festyny, dni otwarte oraz wydarzenia międzypokoleniowe, angażując rodziców w życie szkół i przedszkoli oraz współpracując z instytucjami lokalnymi, takimi jak Miejski Ośrodek Kultury, biblioteki, organizacje pozarządowe, parafie czy jednostki OSP. Placówki promowały wolontariat, współpracę i zaangażowanie obywatelskie, jednocześnie będąc ważnym elementem lokalnego systemu wsparcia rodzin.

Działania oświaty obejmują realizację programów profilaktycznych z zakresu zdrowia psychicznego, bezpieczeństwa oraz przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy, wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi we współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną i MOPS, prowadzenie zajęć rozwijających kompetencje emocjonalne i społeczne, a także pomoc dzieciom z rodzin o niskich dochodach poprzez dożywianie, zbiórki odzieży i przyborów szkolnych. Placówki wspierają również integrację uczniów z doświadczeniem migracji i ich rodzin.

Placówki oświatowe w Piastowie są ważnym zasobem wspierającym realizację usług środowiskowych. Ich codzienna działalność edukacyjna, wychowawcza i integracyjna przyczynia się do budowania spójności społecznej, wspierania rodzin i rozwoju dzieci w naturalnym środowisku. Współpraca szkół i przedszkoli z instytucjami miejskimi oraz organizacjami pozarządowymi stanowi nierozdzielny element procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych, opartego na wsparciu udzielanym lokalnie - tam, gdzie żyją i funkcjonują mieszkańcy.

ŚWIELICA ŚRODOWISKOWO – INTEGRACYJNA „DOM JANA PAWŁA II”

Świetlica Środowiskowo-Integracyjna „Dom Jana Pawła II” jest miejską placówką opiekuńczo-wychowawczą wsparcia dziennego, działającą w strukturze jednostek budżetowych Miasta Piastowa. Funkcjonuje zgodnie z Ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, realizując zadania zawarte w Gminnym Programie Wspierania Rodziny oraz Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Piastowa. Placówka finansowana jest z funduszu korkowego, a w 2024 roku wydatki na jej działalność wyniosły 601 123,26 zł. Funkcjonuje ona w dwóch lokalizacjach: głównej przy ulicy 11-go Listopada 8 oraz filii przy ul. Gen. J. Sułkowskiego 29a.

Z oferty świetlicy korzysta około 80 podopiecznych. Pracuje z nimi pięciu wychowawców i socjoterapeutów (łącznie cztery etaty), wspieranych przez zespół specjalistów – psychologów, psychoterapeutów, pedagogów, terapeutów pedagogicznych i zajęciowych, arteterapeutów, terapeutów uzależnień, rehabilitantów, superwizorów i trenerów. Ich zatrudnienie możliwe jest dzięki środkom zewnętrznym, głównie pozyskiwanym we współpracy ze Stowarzyszeniem „MOŻESZ” (198 000 zł w 2024 roku).

Świetlica realizuje wsparcie w trzech głównych obszarach:

- Dzieci i młodzież – działania wychowawcze, terapeutyczne i profilaktyczne, pomoc w nauce, zajęcia rozwijające kompetencje społeczne i emocjonalne, organizacja czasu wolnego w formie atrakcyjnej i bezpiecznej.
- Rodzice i rodziny – poradnictwo wychowawcze, wsparcie psychologiczne, konsultacje indywidualne, warsztaty kompetencji rodzicielskich.
- Osoby z niepełnosprawnościami – zajęcia terapeutyczne i integracyjne wspierające aktywizację społeczną i samodzielność.

Działania świetlicy są planowane na podstawie diagnozy potrzeb podopiecznych i ich rodzin, łącząc zajęcia specjalistyczne, integracyjne, warsztaty artystyczne, projekty popularnonaukowe oraz wyjścia i wycieczki. Tradycją placówki są coroczne wyjazdy integracyjne oraz wycieczki rodzinne, sprzyjające budowaniu relacji między uczestnikami a kadrą.

Świetlica aktywnie uczestniczy w wydarzeniach miejskich, akcjach społecznych i projektach edukacyjnych. Dzięki współpracy z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami możliwe jest wsparcie materialne i organizacyjne, w tym doposażenie sal, dofinansowanie wyjazdów, pomoc w nauce czy prowadzenie zajęć grupowych. Pełni ona również kluczową rolę w systemie usług środowiskowych Miasta Piastowa, działając na styku pomocy społecznej, edukacji, profilaktyki i terapii. Łączy funkcje wychowawcze, integracyjne, profilaktyczne i animacyjne, tworząc przestrzeń wsparcia dla dzieci, młodzieży i rodzin oraz miejsce aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności.

PLACÓWKI KULTURY

Niezwykle ważną rolę w realizacji usług środowiskowych i deinstytucjonalizacji odgrywają również miejskie instytucje kultury, które łączą funkcje edukacyjne, integracyjne i społeczne. Do najważniejszych obiektów należą Miejska Biblioteka Publiczna, Piastowskie Archiwum Miejskie i Muzeum Miasta Piastowa oraz Miejski Ośrodek Kultury.

Miejska Biblioteka Publiczna, z siedzibą główną przy ul. 11 Listopada 2A i filią przy ul. Bohaterów Wolności 23, pełni funkcję centrum integracji społecznej i edukacji. W 2024 roku z jej oferty skorzystało ponad 3 tys. użytkowników, a liczba odwiedzin to ponad 22 tys. Biblioteka organizuje spotkania autorskie, warsztaty, cykliczne wydarzenia edukacyjne i plenerowe, w tym „Dyskusyjny Klub Książki”, „Piastów Pisze Prozę”, „Czytanie na Polanie” czy „Dzień Ziemi i Książki”. Współpracuje z przedszkolami, szkołami i organizacjami lokalnymi, prowadząc lekcje biblioteczne, warsztaty edukacyjne oraz szkolenia komputerowe dla seniorów, przeciwdziałając wykluczeniu cyfrowemu. Uczestnictwo w akcjach ogólnopolskich, takich jak „Narodowe Czytanie”, „Noc Bibliotek” czy „Mała książka – Wielki człowiek”, potwierdza aktywną rolę biblioteki w promowaniu czytelnictwa i kultury obywatelskiej.

Piastowskie Archiwum Miejskie i Muzeum Miasta Piastowa, zlokalizowane przy ul. Warszawskiej 1, pełni funkcję archiwum dokumentującego historię miasta oraz placówki edukacyjno-historycznej. W 2024 roku w lekcjach i warsztatach muzealnych uczestniczyło 995 osób. Archiwum angażuje dzieci i młodzież w poznawanie lokalnego dziedzictwa i współpracuje z instytucjami naukowymi, szkołami i organizacjami społecznymi. Ważnym elementem jego działalności jest Piastowski Klub Seniora, skupiający ponad 100 uczestników i oferujący zajęcia artystyczne, językowe, komputerowe, kulinarne i rekreacyjne, wspierając integrację międzypokoleniową i przeciwdziałając wykluczeniu osób starszych.

Piastowski Klub Seniora, otwarty 1 października 2024 r. w nowej siedzibie przy ul. Bohaterów Wolności 23, jest miejscem aktywizacji społecznej osób starszych w Piastowie. Może on jednocześnie przyjąć 45 uczestników, a do końca 2024 r. skupiał ponad 100 seniorów. Klub prowadzi szeroki zakres zajęć edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych, m.in. gimnastykę korekcyjno-ruchową, zajęcia plastyczne, edukacyjno-historyczne, lekcje języka angielskiego, warsztaty kulinarne oraz kursy komputerowe i praktyczne umiejętności życia codziennego. Działalność Klubu Seniora sprzyja integracji seniorów, rozwijaniu ich zainteresowań oraz aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym miasta.

Miejski Ośrodek Kultury, z siedzibą przy ul. Warszawskiej 24, jest największą instytucją kultury w mieście i centrum życia społecznego. W 2024 roku uczestniczyło w nim ponad 20 tys. osób. Ośrodek prowadzi obszerny zakres zajęć edukacyjnych, artystycznych i integracyjnych dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów - od zajęć plastycznych, teatralnych i tanecznych, po warsztaty muzyczne, językowe, sensoryczne oraz robotykę. Ośrodek organizuje także liczne imprezy plenerowe i sezonowe, takie jak Dni Piastowa, Piknik Rodzinny „Pożegnanie Lata”, Bal Seniora, Festiwal Harcerski, Dzień Dziecka oraz programy „Zima w mieście” i „Lato w mieście”, zapewniające dzieciom i młodzieży opiekę oraz atrakcyjne zajęcia w okresie ferii i wakacji.

Istotnym elementem działalności MOK jest **Piastowski Uniwersytet Trzeciego Wieku**, oferujący wykłady, warsztaty i wycieczki dla seniorów. UTW znajduje się przy ul. Warszawskiej 24 w Piastowie. W 2024 roku słuchacze Uniwersytetu uczestniczyli w 23 wykładach, a także w zajęciach dodatkowych obejmujących gimnastykę – w tym ćwiczenia „zdrowy kręgosłup” i gimnastykę z elementami jogi – oraz zajęcia z języka angielskiego.

Uniwersytet aktywnie organizuje również wyjścia i spacer edukacyjno-kulturowe. W 2024 roku uczestnicy wzięli udział w 7 spacerach po Warszawie, 6 wyjściach do muzeum i 6 wyjściach do teatru, a także w spotkaniu poświęconym obsłudze smartfona, które cieszyło się dużym zainteresowaniem słuchaczy. PUTW angażuje się także w działania międzypokoleniowe - z okazji Dnia Seniora dzieci z Przedszkola nr 2 przygotowały program artystyczny dla słuchaczy, a w okresie świąt Bożego Narodzenia dzieci z Przedszkola nr 1 zaprezentowały występ kolędowo-pastorałkowy.

Współpraca instytucji kultury z lokalnymi szkołami, przedszkolami, parafiami, organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami umożliwia integrację mieszkańców, rozwój kompetencji społecznych, kulturalnych i edukacyjnych oraz wspiera realizację usług środowiskowych w Piastowie.

Spółdzielczy Klub Osiedlowy NOVUS, mieści się w Piastowie przy ul. Ignacego Skorupki 2. Działa od 1972 roku jako placówka Spółdzielni Mieszkaniowej w Piastowie. Klub pełni funkcję ośrodka kultury, rozrywki i edukacji, oferując mieszkańcom różnorodne formy aktywności. Seniorzy spotykają się tu we wtorki, uczestnicząc w zajęciach integracyjnych, teatralnych, gimnastyce oraz wycieczkach krajoznawczych.

Cyrk Motyli w Piastowie znajduje się przy Alei Tysiąclecia 2b w Piastowie. To niekomercyjna klubokawiarnia oparta na zasadzie „płacisz ile chcesz”. Miejsce integruje dzieci, młodzież, dorosłych i seniorów, tworząc przestrzeń do rozmów, relaksu i wspólnych działań. Oferuje darmowe napoje i przekąski oraz organizuje spotkania tematyczne, potańcówki, wydarzenia dla seniorów i rodziców z dziećmi, promując ideę wspólnoty i wzajemnego wsparcia.

MIEJSKI OŚRODEK SPORTU I REKREACJI

Główną instytucją koordynującą działalność sportową jest **Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji (MOSiR)**, z siedzibą przy al. Tysiąclecia 1 w Piastowie, który nie tylko organizuje wydarzenia sportowe, ale także zapewnia dostęp do infrastruktury, prowadzi zajęcia edukacyjne i prozdrowotne oraz wspiera osoby o różnym poziomie sprawności i statusie materialnym.

MOSiR współpracuje z lokalnymi klubami, szkołami i organizacjami społecznymi, organizując m.in. ferie zimowe, Dzień Dziecka, Olimpiadę Osób z Niepełnosprawnościami, Festiwal Baniek, Holi czy turnieje siatkówki i koszykówki. Popularny jest także cykl „Grand Prix Piastowskich Biegów”, angażujący setki mieszkańców. Placówka prowadzi także zajęcia integracyjne i rehabilitacyjne, obozy sportowe oraz udostępnia miejskie obiekty sportowe bezpłatnie szkołom i organizacjom.

Działalność MOSiR pokazuje, że sport w Piastowie ma nie tylko funkcję rekreacyjną, ale także społeczną - integruje mieszkańców, wzmacnia więzi lokalne, promuje zdrowie i buduje wspólnotę opartą na współpracy i aktywności.

SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ „PIASTUN”

Na terenie Piastowa funkcjonuje zarówno publiczna, jak i prywatna sieć placówek ochrony zdrowia, świadczących usługi w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia oraz odpłatnie. Natomiast kluczową jednostką publiczną pozostaje **Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej „PIASTUN”**, który stanowi podstawowe ogniwo systemu lokalnej opieki zdrowotnej i odgrywa istotną rolę w strukturze usług społecznych miasta.

SPZOZ „Piastun” działa w oparciu o ustawę o działalności leczniczej oraz statut nadany uchwałą Rady Miejskiej Piastowa. Placówka posiada dwie lokalizacje: główną siedzibę przy ul. Reja, oferującą podstawową opiekę zdrowotną i nocną pomoc lekarską, oraz przy ul. Skorupki, gdzie znajdują się poradnie specjalistyczne i pracownie diagnostyczne. W 2024 roku zakład zrealizował ponad 262 tysiące świadczeń medycznych, obejmujących podstawową opiekę zdrowotną, ambulatoryjną opiekę specjalistyczną, rehabilitację – w tym domową – stomatologię, transport sanitarny oraz nocną i świąteczną pomoc medyczną. Z usług placówki korzystają mieszkańcy Piastowa oraz okolicznych gmin.

Placówka zatrudnia około 180 pracowników medycznych – lekarzy, pielęgniarki, rehabilitantów, diagnostów i psychologów – co pozwala zapewnić kompleksowe świadczenia medyczne i odpowiadać na lokalne potrzeby zdrowotne oraz społeczne.

Oprócz standardowej opieki leczniczej, „Piastun” prowadzi szeroką działalność profilaktyczną, edukacyjną i integracyjną. W 2024 roku kontynuowano programy profilaktyki chorób układu krążenia, nowotworów, kampanie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz aktywizacji osób starszych. Placówka realizowała również szkolenia dla pracowników placówek oświatowych, zajęcia edukacyjne w szkołach i przedszkolach, szkolenia z zakresu pierwszej pomocy oraz zajęcia prozdrowotne w formie stacjonarnej i online.

Ważnym elementem działań „Piastuna” jest opieka zdrowotna w środowisku lokalnym. W 2024 roku w szkołach funkcjonowało sześć etatów pielęgniarek szkolnych, zapewniających bezpośrednie świadczenia zdrowotne i profilaktyczne. Zakład prowadził także rehabilitację domową dla osób z niepełnosprawnościami i ograniczoną mobilnością (32 tysiące osobo-dni w 2024 roku) oraz transport sanitarny na terenie miasta i gmin sąsiednich.

PLACÓWKI PODSTAWOWEJ OPIEKI MEDYCZNEJ W POWIECIE PRUSZKOWSKIM

Poniżej przedstawiono wykaz podmiotów leczniczych działających na terenie powiatu pruszkowskiego, które uzupełniają lokalny system opieki zdrowotnej. Placówki te świadczą usługi podstawowej opieki medycznej w ramach umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia i pozostają dostępne dla mieszkańców Piastowa:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Przychodnia Lekarska – Zdrowie”, ul. Drzymały 19/21, 05-800 Pruszków
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska „Żbików”, ul. 3-go Maja 56, 05-800 Pruszków
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap” S.C., ul. Kraszewskiego 11, 05-803 Pruszków
- Indywidualna Praktyka Lekarska Krystyna Wall, ul. Promyka 41, 05-800 Pruszków
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Puls”, ul. Helenowska 3A, 05-804 Pruszków
- Poradnia Medycyny Rodzinnej w Pruszkowie – Poradnia Lekarza POZ, ul. Warsztatowa 1A, 05-800 Pruszków
- Przychodnia Lekarska Dom-Med, ul. Kubusia Puchatka 11, 05-800 Pruszków
- Wita-Med S.C. Przychodnia Rodzinna „Wita-Med”, ul. Ks. Józefa 1, 05-803 Pruszków
- NZOZ Uni-Med – Porady Pielęgniarskie, ul. Działkowa 92/20, 05-800 Pruszków
- ADKM Zdrowie – Poradnia Lekarza POZ, ul. Marii Konopnickiej 11, 05-820 Piastów
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Piastun”, ul. Mikołaja Reja 1, 05-820 Piastów
- Przychodnia Lekarsko-Stomatologiczna „Amodent”, ul. Paderewskiego 13, 05-820 Piastów
- Centrum Medyczne Judyta Sp. z o.o., ul. Poniatowskiego 21, 05-090 Raszyn
- Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Lecznictwa Otwartego Warszawa-Ochota, ul. Pruszkowska 52, 05-090 Raszyn
- NZOZ Ośrodek Zdrowia w Brwinowie, ul. Peronowa 4B, 05-840 Brwinów
- NZOZ Lecznica Rodzinna „Alfa”, ul. Powstańców Warszawy 8, 05-840 Brwinów
- Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Nadarzynie, ul. Sitarskich 3, 05-830 Nadarzyn
- RES-MED 40, ul. Ludowa 7, 05-816 Michałowice-Osiedle
- WAND Sp. z o.o. – Podstawowa Opieka Zdrowotna, ul. Główna 104, 05-806 Granica
- NZOZ Przychodnia Lekarska „Zdrowie”, ul. Turkusowa 5, 05-806 Komorów
- NZOZ „Arka”, ul. Beryłowa 34, 05-806 Komorów
- MAL-MED Sp. z o.o., ul. Powstańców 7, 05-800 Pruszków
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Basis”, ul. Kazimierzowska 33D, 05-807 Podkowa Leśna
- SG ZOZ w Młochowie, ul. Mazowiecka 5A, 05-831 Młochów
- NZOZ Vita-Med, ul. Wiejska 1, 05-805 Otrębusy

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Partnerstwo samorządu piastowskiego z trzecim sektorem opiera się na zasadach efektywności, jawności i pomocowości, umożliwiając wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych w diagnozowaniu i rozwiązywaniu problemów społecznych oraz aktywizacji mieszkańców.

W ramach „Programu współpracy Miasta Piastowa z organizacjami pozarządowymi na 2024 rok” finansowano zadania w obszarach takich jak: opieka nad dziećmi i młodzieżą z rodzin ubogich i dysfunkcyjnych, wsparcie osób z niepełnosprawnościami, aktywizacja seniorów, profilaktyka

uzależnień, promocja zdrowego stylu życia, rozwój sportu i kultury fizycznej, upowszechnianie kultury oraz działania na rzecz ochrony środowiska i zwierząt. Na współpracę finansową przeznaczono 160 000 zł, rozdysponowane w drodze otwartych konkursów ofert. Środki te umożliwiły realizację programów profilaktycznych, szkoleń sportowych, zajęć kulturalnych oraz inicjatyw ekologicznych i prozwierzęcych. W realizacji zadań wykorzystywano zarówno finansowe wsparcie miasta, jak i wkład własny organizacji w formie rzeczowej, finansowej i osobowej.

Równolegle rozwija się współpraca pozafinansowa, obejmująca m.in. nieodpłatne udostępnianie pomieszczeń i sprzętu, promocję działalności NGO w mediach miejskich, prowadzenie bazy danych o organizacjach, informowanie o szkoleniach i konkursach oraz konsultacje społeczne dotyczące zasad współpracy. Działania te wzmacniają potencjał lokalnych podmiotów i zwiększają ich możliwości w zakresie realizacji zadań społecznych.

W efekcie współpraca z organizacjami pozarządowymi przyczynia się do rozwoju lokalnego systemu usług środowiskowych, umożliwiając świadczenie wsparcia bliżej miejsca zamieszkania osób potrzebujących, w bardziej elastycznej i zindywidualizowanej formie.

Poniżej przedstawiono listę organizacji pozarządowych, które aktualnie aktywnie działają na terenie Piastowa⁴. Organizacje te odgrywają kluczową rolę w życiu społeczności lokalnej, przede wszystkim poprzez angażowanie się w działalność społeczną, sportową, kulturalną, charytatywną i edukacyjną:

- Karate Klub Pruszków – ul. Bohaterów Warszawy 4, 05-800 Pruszków
- Uczniowski Klub Sportowy IPPON Piastów – ul. Żbikowska 25, 05-820 Piastów
- Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami, Oddział TOZ w Piastowie – ul. Bema 2/11, 05-820 Piastów
- Polski Związek Emerytów i Rencistów, Oddział w Piastowie – Al. Tysiąclecia 1, lok. 116, 05-820 Piastów
- Stowarzyszenie Dzieci i Osób Niepełnosprawnych oraz ich Rodzin „Sprawni Razem” – ul. 11-go Listopada 8, 05-820 Piastów
- Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych ONA – ul. Ks. Skorupki 8/10, 05-820 Piastów
- Powiatowo-Miejski Klub Stowarzyszenia Honorowych Dawców Krwi RP, Oddział w Piastowie – Al. Tysiąclecia 1, pok. 106, 05-820 Piastów
- Stowarzyszenie „Możesz” na rzecz psychoprofilaktyki i rozwoju dzieci i młodzieży – ul. Warszawska 24, 05-820 Piastów
- Harcerski Krąg Seniorów w Piastowie – ul. 11-go Listopada, 05-820 Piastów
- Fundacja Liceum Ogólnokształcącego „Horyzonty Innowacji” – ul. 11-go Listopada 2A, 05-820 Piastów
- Fundacja im. Bogny Sokorskiej – ul. Warszawska 24, 05-820 Piastów
- Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół – ul. Sułkowskiego 29A, 05-820 Piastów
- Hufiec Piastów im. prof. hm. Aleksandra Kamińskiego „Kamyka” – ul. Bohaterów Wolności 23, 05-820 Piastów
- Fundacja Dzieci Mazowsza – ul. Namysłowskiego 11, 05-820 Piastów
- KMT Stowarzyszenie Artystyczne – al. Piłsudskiego 56 lok. 41, 05-820 Piastów
- Stowarzyszenie WIOSNA – Szlachetna Paczka (rejon Piastów) – ul. Wielicka 20, 30-552 Kraków
- Piastowskie Stowarzyszenie Bezpieczny Pies – 05-820 Piastów
- Miejski Klub Sportowy „Piast” (MKS) – Al. Tysiąclecia 1, 05-820 Piastów
- Piłkarski Klub Sportowy „Piastovia” – Al. Tysiąclecia 1, 05-820 Piastów
- Parafialny Klub Sportowy „Piastovia” Piastów – ul. Popiełuszki 13/13, 05-820 Piastów
- Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Tie-break” – Al. Tysiąclecia 1, 05-820 Piastów
- Uczniowski Klub Sportowy „Hyosai” – ul. Pułaskiego 6/8, 05-820 Piastów
- Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Pivot” – ul. Pułaskiego 6/8, 05-820 Piastów

⁴ Dane gminy

- Piastowskie Towarzystwo Tenisa i Bocce – ul. 11-go Listopada 3, 05-820 Piastów
- Stowarzyszenie „Rozbiegany Piastów” – Al. Tysiąclecia 1, 05-820 Piastów
- Uczniowski Klub Sportowy „Same Judo” – ul. Powstańców 37, 05-091 Ząbki
- Piastowskie Stowarzyszenie Bezpieczny Kot – ul. Gęsickiego 1 m 5, 05-820 Piastów
- Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło w Pruszkowie – ul. 3 Maja 56, 05-820 Pruszków
- Polski Związek Głuchych Oddział Mazowiecki – ul. Białostocka 4, 03-741 Warszawa
- Chorągiew Stołeczna ZHP Hufiec Piastów im. prof. hm. A. Kamińskiego „Kamyka” – ul. Bohaterów Wolności 25, 05-820 Piastów
- Ochotnicza Straż Pożarna Piastów – ul. Warszawska 24, 05-820 Piastów
- Przyczółkowy Klub Gier Fabularnych „Adept” – ul. Lwowska 16A, 05-820 Piastów

3.3. DIAGNOZA POTRZEB WYBRANYCH GRUP SPOŁECZNYCH W PODZIALE NA OBSZARY WSPARCIA

OBSZAR WSPARCIA OSÓB STARSZYCH

Zgodnie z zapisami zawartymi w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Piastowa na lata 2024–2028*, osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią około 25% wszystkich mieszkańców miasta. Wskaźnik ten systematycznie rośnie, co świadczy o postępującym starzeniu się populacji. Zjawisku temu towarzyszy ujemny przyrost naturalny oraz spadek liczby osób w wieku produkcyjnym, co w konsekwencji prowadzi do zwiększenia zapotrzebowania na usługi z zakresu opieki zdrowotnej, pomocy społecznej, rehabilitacji i wsparcia środowiskowego. Proces starzenia się społeczeństwa jest jednym z kluczowych wyzwań społecznych w Piastowie w perspektywie najbliższych lat.

Wśród najczęściej występujących problemów osób starszych wskazuje się: pogarszający się stan zdrowia i ograniczoną dostępność do świadczeń medycznych, niedobór personelu medycznego oraz wydłużony czas oczekiwania na wizyty u specjalistów. Część seniorów doświadcza samotności i izolacji społecznej, co jest związane z prowadzeniem jednoosobowych gospodarstw domowych oraz ograniczoną mobilnością. Ważnym problemem pozostają także trudności finansowe, szczególnie wśród osób o niskich emeryturach, dla których koszty utrzymania i leczenia stanowią istotne obciążenie. Zwraca się również uwagę na potrzebę dostosowania przestrzeni miejskiej do potrzeb seniorów i osób z niepełnosprawnościami - poprzez likwidację barier architektonicznych, poprawę dostępności komunikacyjnej i rozwój infrastruktury przyjaznej osobom starszym.

Jedną z kluczowych metod wsparcia osób starszych są usługi opiekuńcze, finansowane w 2024 roku ze środków budżetu miasta w wysokości 885 053,39 zł. Z tej formy pomocy skorzystało 36 rodzin obejmujących łącznie 42 osoby starsze. Środki przeznaczono głównie na wynagrodzenia opiekunek - zarówno etatowych (5 osób), jak i zatrudnianych na podstawie umów zleceń (13 osób), a także na pochodne od płac, świadczenia pracownicze, szkolenia, badania lekarskie oraz zakup materiałów biurowych i odzieży ochronnej. Dodatkowo z budżetu państwa miasto otrzymało dotację w wysokości 9 600,00 zł na realizację specjalistycznych usług opiekuńczych, z których skorzystała 1 rodzina (4 osoby). Usługi te obejmowały wsparcie wykwalifikowanych opiekunów zatrudnionych na podstawie umów zleceń.

Ważnym elementem pomocy środowiskowej jest również program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, w ramach którego w 2024 roku wydatkowano 150 000,00 zł (w tym 60% z budżetu państwa i 40% z budżetu miasta). Pomoc realizowana była w formie zasiłków celowych na zakup żywności i objęta 89 osób starszych, którym przyznano łącznie 212 świadczeń. Na co dzień istotną rolę w pracy z seniorami odgrywają pracownicy socjalni, którzy oprócz prowadzenia wywiadów środowiskowych udzielają porad, pomagają w kompletowaniu dokumentów niezbędnych do uzyskania grupy inwalidzkiej, alimentów czy umieszczenia osób wymagających całodobowej opieki w Domach Pomocy Społecznej.

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii prowadzone są bezpłatne konsultacje psychologiczne dla dorosłych mieszkańców, w tym osób starszych. Obejmują one pomoc w żałobie, depresji, trudnościach emocjonalnych i kryzysach życiowych. Z tej formy wsparcia w 2024 roku korzystały osoby w wieku do 75 lat. Seniorzy mogą również uzyskać pomoc w ramach działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, który realizuje procedurę „Niebieskie Karty” i reaguje na przypadki przemocy wobec osób starszych.

Miasto współpracuje ponadto z organizacjami pozarządowymi i grupami samopomocowymi, m.in. Wspólnotą Anonimowych Alkoholików, Grupą Rodziną Al-Anon, harcerzami i Ochotniczą Strażą Pożarną. Wspólne inicjatywy obejmują działania prozdrowotne, edukacyjne, sportowe i integracyjne, które sprzyjają aktywizacji społecznej mieszkańców, w tym seniorów. W sferze kultury Piastów rozwija ofertę zajęć artystycznych i edukacyjnych dla osób starszych oraz organizuje wydarzenia integrujące społeczność lokalną.

OBSZAR WSPARCIA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Według danych z 2024 roku w Piastowie mieszka około 1 350 osób z orzeczeniem o niepełnosprawności, co stanowi około 6,3% populacji miasta. Wskaźnik ten jest niższy niż średnia krajowa (ok. 10%), co może być związane z relatywnie młodą strukturą demograficzną Piastowa oraz migracją osób aktywnych zawodowo do aglomeracji warszawskiej. Należy jednak zaznaczyć, że mimo niższego udziału procentowego, osoby z niepełnosprawnościami stanowią grupę wymagającą kompleksowego wsparcia, obejmującego dostępność przestrzeni miejskiej, usługi społeczne, zdrowotne, edukacyjne i zawodowe.

Najczęściej występującym rodzajem niepełnosprawności są zaburzenia narządu ruchu, które dotyczą ponad jednej trzeciej mieszkańców z orzeczeniem (37,8%). Kolejne kategorie to:

- choroby przewlekłe – 26,6%,
- niepełnosprawność psychiczna – 15,6%,
- niepełnosprawność sensoryczna (wzrokowa i słuchowa) – 13%,
- niepełnosprawność intelektualna – 7%.

Zróźnicowanie rodzajów niepełnosprawności wskazuje na potrzebę szerokiego wachlarza usług wspierających – od opieki zdrowotnej i rehabilitacji, przez pomoc w codziennym funkcjonowaniu, aż po działania w zakresie edukacji, integracji społecznej i aktywizacji zawodowej.

Wśród mieszkańców z orzeczeniem dominuje umiarkowany stopień niepełnosprawności (61,1%), natomiast 21,5% posiada stopień lekki, a 17,4% znaczny. Oznacza to, że około 235 osób wymaga intensywnego, często stałego wsparcia, dostosowanej infrastruktury, usług opiekuńczych i asystenckich.

Szacuje się ponadto, że rzeczywista liczba osób z niepełnosprawnościami w Piastowie może sięgać 1 800–2 000 osób, z czego ok. 300 posiada znaczny stopień niepełnosprawności. Dane te wskazują na niedoszacowanie zjawiska w oficjalnych statystykach. Jednocześnie odsetek zatrudnienia w tej grupie wynosi mniej niż 20%, co podkreśla potrzebę rozwoju działań z zakresu aktywizacji zawodowej.

Brak lokalnych instytucji wyspecjalizowanych w pracy z osobami z niepełnosprawnościami skutkuje koniecznością korzystania z usług w innych gminach i w Warszawie, co generuje dodatkowe koszty i trudności organizacyjne, szczególnie dla osób z ograniczoną mobilnością. Jednak mimo ograniczonej infrastruktury, miasto podejmuje działania wspierające osoby z niepełnosprawnościami:

- **Świetlica Środowiskowo-Integracyjna** – prowadzi zajęcia socjoterapeutyczne, dydaktyczno-wyrównawcze, integracyjne, tematyczne warsztaty i poradnictwo dla dzieci, młodzieży i ich rodzin.
- **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej** – pełni funkcję pierwszego punktu kontaktu, udziela informacji o dostępnych świadczeniach, organizuje usługi opiekuńcze i pośredniczy w kontaktach z innymi instytucjami.
- **Placówki medyczne i rehabilitacyjne** – oferują zabiegi rehabilitacyjne (m.in. kinezyterapia, fizykoterapia, masaż), a także wspierają w procedurach orzecznich.
- **Szkoły i placówki oświatowe** – realizują programy integracyjne, warsztaty podnoszące świadomość społeczną, projekty unijne i ministerialne umożliwiające zakup specjalistycznego sprzętu.
- **Programy reintegracyjne i profilaktyczne** – warsztaty i szkolenia dla specjalistów i rodzin, działania Pełnomocnika ds. profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom.
- **Transport specjalistyczny** – współfinansowany przez miasto, realizowany we współpracy z PCPR, umożliwiający dojazd do placówek medycznych, edukacyjnych i urzędów. Obecnie funkcjonują dwie linie miejskie specjalistycznego transportu w Piastowie.
- **Dostępność usług publicznych** – sukcesywna likwidacja barier architektonicznych w przestrzeni miejskiej i budynkach publicznych, wdrażanie zasad prostego języka, dostosowanie strony internetowej do wymaganych standardów.

Analiza sytuacji osób z niepełnosprawnościami w Piastowie wskazuje, że ich kluczowe potrzeby koncentrują się wokół kilku obszarów. Przede wszystkim konieczny jest rozwój lokalnej infrastruktury wsparcia, obejmującej utworzenie warsztatów terapii zajęciowej, centrum integracji społecznej lub środowiskowego domu samopomocy, które zapewniłyby mieszkańcom dostęp do profesjonalnych usług na miejscu. Istotne znaczenie ma również zwiększenie dostępności usług rehabilitacyjnych i terapeutycznych, zwłaszcza w zakresie rehabilitacji ruchowej oraz wsparcia psychologicznego, ponieważ brak własnej infrastruktury rehabilitacyjnej ogranicza szybki i łatwy dostęp do niezbędnych świadczeń.

W przypadku osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności szczególnie potrzebne jest zapewnienie stałego wsparcia asystenckiego i opiekuńczego, umożliwiającego codzienne funkcjonowanie. Tymczasem w Piastowie nadal brakuje usług asystentury osobistej oraz opieki wytchnieniowej, które mogłyby jednocześnie zwiększyć samodzielność osób z niepełnosprawnościami i odciążyć ich opiekunów. Ważnym obszarem wymagającym rozwoju pozostaje także aktywizacja zawodowa, którą można realizować poprzez programy zatrudnienia wspieranego, szkolenia oraz współpracę z lokalnymi pracodawcami.

Niezwykle istotna jest również integracja społeczna, oparta na organizowaniu działań edukacyjnych, kulturalnych i sportowych sprzyjających przełamywaniu barier oraz budowaniu pozytywnych postaw wobec osób z niepełnosprawnościami. Mimo że w Piastowie funkcjonuje transport specjalistyczny oraz miasto wspiera dowóz dzieci z niepełnosprawnościami do placówek edukacyjnych, oferta ta pozostaje ograniczona i nie zaspokaja w pełni potrzeb wszystkich grup wiekowych i stopni niepełnosprawności.

OBSZAR WSAPRCIA OSÓB W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

W Piastowie coraz wyraźniej obserwuje się wzrost liczby osób znajdujących się w kryzysie zdrowia psychicznego. Problemy te dotyczą różnych grup mieszkańców - dzieci i młodzieży z rodzin o ograniczonych zasobach wychowawczych, osób dorosłych doświadczających utraty pracy, żałoby, przemocy lub uzależnienia, a także seniorów zmagających się z samotnością i osłabieniem więzi społecznych. Wspólnym mianownikiem tych sytuacji jest narastające przeciążenie emocjonalne, trudności w radzeniu sobie ze stresem i brak wystarczającego dostępu do profesjonalnej pomocy psychologicznej.

Na terenie miasta funkcjonują różne formy wsparcia środowiskowego, które mają na celu poprawę kondycji psychicznej mieszkańców oraz zapobieganie kryzysom. W 2024 roku prowadzono bezpłatne konsultacje psychologiczne w Filii Świetlicy Środowiskowo-Integracyjnej „Dom Jana Pawła II”. Pomoc kierowana była do osób dorosłych przeżywających żałobę, depresję, trudności w relacjach, problemy wychowawcze lub kryzysy życiowe. Z konsultacji skorzystały 34 osoby, które dzięki tej formie pomocy mogły uzyskać wsparcie terapeutyczne w środowisku lokalnym, bez konieczności długiego oczekiwania na wizytę w systemie ochrony zdrowia.

Istotną rolę w profilaktyce kryzysów psychicznych pełnią placówki wsparcia dziennego - Świetlica Środowiskowo-Integracyjna „Dom Jana Pawła II” i jej Filia. Obejmują one opieką dzieci i młodzież z rodzin dysfunkcyjnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, zapewniając im bezpieczne miejsce do nauki, zabawy i rozwoju.

Znaczącą część działań w zakresie wzmacniania zdrowia psychicznego stanowi profilaktyka realizowana w placówkach oświatowych. W szkołach podstawowych prowadzono programy „EPSILON”, „Debata”, „Iskra Odporności” oraz „Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej”, które rozwijają u uczniów umiejętność rozpoznawania emocji, radzenia sobie ze stresem, komunikacji i współpracy. W szkoleniach i warsztatach uczestniczyło kilkaset dzieci, nauczycieli i pedagogów. Działania te miały na celu nie tylko zapobieganie uzależnieniom, ale również wzmacnianie odporności psychicznej i poczucia własnej wartości wśród młodzieży.

Uzupełnieniem działań skierowanych do dzieci i młodzieży były warsztaty dla rodziców, poświęcone m.in. radzeniu sobie z emocjami, frustracją, złością oraz budowaniu zdrowych relacji w rodzinie. W 2024

roku zrealizowano także grupę wsparcia dla rodziców dzieci i młodzieży w kryzysie psychicznym, prowadzoną we współpracy ze Stowarzyszeniem INTEGRACJA. Spotkania obejmowały zajęcia psychoedukacyjne i treningowe dotyczące komunikacji, stawiania granic, reagowania na przemoc i hejtu, a także rozmów na trudne tematy związane z dojrzewaniem, seksualnością czy zagrożeniami w sieci.

Ważnym ogniwem systemu wsparcia jest również działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która oprócz zadań związanych z uzależnieniami podejmuje interwencje wobec osób doświadczających przemocy i współuzależnienia. Komisja współpracuje z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, grupami diagnostyczno-pomocowymi oraz lokalnymi grupami samopomocowymi – Wspólnotą Anonimowych Alkoholików, Al-Anon i Anonimowych Narkomanów. Miasto wspiera te inicjatywy poprzez udostępnianie lokali oraz współorganizację działań edukacyjnych i profilaktycznych.

Z analizy wynika, że w Piastowie system wsparcia osób w kryzysie zdrowia psychicznego ma charakter środowiskowy, łączący elementy pomocy psychologicznej, edukacyjnej i socjalnej. Jego mocną stroną jest współpraca między samorządem, szkołami, organizacjami pozarządowymi i grupami samopomocowymi. Jednocześnie wciąż zauważalne są potrzeby rozwoju tego systemu – zwłaszcza zwiększenia dostępności do specjalistycznej pomocy psychologicznej, tworzenia nowych grup wsparcia dla rodzin i młodzieży, wzmocnienia działań profilaktycznych w zakresie zdrowia psychicznego oraz przeciwdziałania stygmatyzacji osób korzystających z pomocy.

OBSZAR WSPARCIA RODZIN Z DZIEĆMI

W Piastowie podejmowane są pewne działania mające na celu wspieranie rodzin oraz zapewnienie im kompleksowej pomocy społecznej i psychologicznej. Realizowany jest program „Posiłek w szkole i w domu”. W ramach działalności świetlic środowiskowych, prowadzone są różnorodne formy wsparcia - poradnictwo, warsztaty oraz terapia dostosowane do bieżących potrzeb rodzin. Poradnictwo prawne świadczone jest zarówno w Ośrodku Interwencji Kryzysowej, jak i w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, co zwiększa dostępność tej formy pomocy. Pomoc psychologiczna jest natomiast oferowana w placówkach powiatowych działających na terenie gminy. Nadal jednak zauważalny jest brak usług opieki wytchnieniowej, które mogłyby odciążyć opiekunów osób wymagających stałej pomocy i umożliwić im czasową regenerację sił, co stanowi istotną potrzebę w lokalnym systemie wsparcia.

W Piastowie rodziny z dziećmi mogą korzystać z usług środowiskowych, które koncentrują się na wsparciu wychowawczym, opiekuńczym i integracyjnym. Kluczową rolę pełnią asystenci rodziny, zatrudnienia na podstawie umowy zlecenia zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, oraz na umowę o pracę w strukturach MOPS. Na realizację tego zadania w 2024 roku wydatkowano 15 600 zł. Do zadań asystenta należy wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i bytowych, wzmacnianie kompetencji rodzicielskich oraz wspieranie procesu integracji rodzinnej.

Rolę wspierającą rodziny z dziećmi pełnią również placówki wsparcia dziennego - Świetlica Środowiskowo-Integracyjna „Dom Jana Pawła II” oraz jej Filia - zapewniające dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych opiekę, pomoc w nauce, zajęcia socjoterapeutyczne, wsparcie psychologiczne i bezpieczne miejsce do spędzania czasu. Placówki te współpracują z rodzicami, pomagając im w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i wzmacnianiu relacji rodzinnych.

W szkołach realizowane są programy profilaktyczne i emocjonalne, które rozwijają umiejętność radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania emocji i komunikacji bez przemocy. Równolegle organizowane są warsztaty dla rodziców poświęcone budowaniu relacji, rozwiązywaniu konfliktów i wzmacnianiu kompetencji wychowawczych, a także grupy wsparcia dla rodziców dzieci w kryzysie psychicznym.

Rodziny dotknięte przemocą i uzależnieniami obejmowane są pomocą Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, które prowadzą działania interwencyjne i motywujące do leczenia, współpracując z grupami samopomocowymi i instytucjami lokalnymi. Miasto zapewnia również bezpłatne konsultacje

psychologiczne dla dorosłych oraz wspiera organizacje pozarządowe prowadzące działania na rzecz rodzin i dzieci.

3.4. ANALIZA POTRZEB

3.4.1. POTRZEBY W ZAKRESIE ŚWIADCZONYCH USŁUG ORAZ USŁUGI DEFICYTOWE

W obszarze wsparcia osób starszych zauważalny jest brak usług transportowych i dowozu, co ogranicza ich mobilność i dostęp do ważnych placówek oraz wydarzeń. Brakuje również systemu teleopieki oraz usług opieki wytchnieniowej i asystentury osobistej, które mogłyby odciążyć zarówno seniorów, jak i ich opiekunów. Pomimo funkcjonowania dwóch Klubów Seniora i Uniwersytetu Trzeciego Wieku, oferta usług opiekuńczych pozostaje niewystarczająca i wymaga rozbudowy.

Osoby z niepełnosprawnościami napotykać podobne bariery, szczególnie w zakresie braku opieki wytchnieniowej i asystentury osobistej, a także ograniczonego transportu dostosowanego do ich potrzeb, mimo dofinansowania dowozów dzieci niepełnosprawnych. Brak własnej infrastruktury rehabilitacyjnej utrudnia szybki dostęp do niezbędnych świadczeń.

W obszarze wsparcia osób w kryzysie zdrowia psychicznego trzeba nadmienić, iż nie funkcjonują w Piastowie dzienne ośrodki wsparcia, co utrudnia dostęp do terapii i integracji społecznej, zwłaszcza osobom o ograniczonej mobilności. Konieczne jest również zwiększenie zaangażowania wolontariuszy, którzy mogliby wspierać codzienne funkcjonowanie osób potrzebujących.

Wsparcie rodzin z dziećmi jest częściowe – realizowany był program „Posiłek w szkole i w domu”, a Ośrodek Interwencji Kryzysowej zapewnia pomoc w sytuacjach kryzysowych. Jednocześnie brakuje usług opieki wytchnieniowej, które są niezbędne do odciążenia opiekunów, choć dostępne są poradnictwo, warsztaty, terapia oraz pomoc prawna i psychologiczna, świadczone zarówno na poziomie gminnym, jak i powiatowym.

Podsumowując, kluczowe deficyty dotyczą rozbudowy lokalnych usług transportowych, opiekuńczych (w tym teleopieki i opieki wytchnieniowej), rehabilitacyjnych oraz wsparcia psychologicznego i społecznego, które są niezbędne do pełniejszego zaspokojenia potrzeb mieszkańców Piastowa.

3.4.2. USŁUGI PODMIOTÓW I ORGANIZACJI, W TYM POTRZEBY KADROWE I PROFESJI SPOŁECZNYCH

POTRZEBY PODMIOTÓW I ORGANIZACJI

Instytucje pomocy społecznej w Piastowie zgłaszają istotne bariery w rozwoju usług, do których należą przede wszystkim brak środków finansowych, ograniczone zasoby kadrowe oraz niewystarczająca infrastruktura. Idea tworzenia Centrum Usług Społecznych jest znana i budzi zainteresowanie, jednakże ani w Piastowie, ani w pozostałych gminach powiatu pruszkowskiego nie funkcjonuje jeszcze taka placówka. Lokalne instytucje współpracują z organizacjami pozarządowymi, a oceny tej współpracy są generalnie pozytywne, co wskazuje na potencjał do dalszego rozwoju partnerstw społecznych.

POTRZEBY KADROWE I PROFESJI SPOŁECZNYCH

Pracownicy instytucji pomocy społecznej w Piastowie wskazują na istotne niedobory kadrowe, które ograniczają ich zdolność do efektywnego rozwijania i świadczenia usług społecznych. Pracownicy oceniają stan i wyszkolenie kadr jako raczej niewystarczające, co obniża gotowość instytucji do podejmowania nowych działań i adaptowania się do zmieniających się potrzeb mieszkańców.

Problemy kadrowe są ściśle powiązane z brakiem stabilnego finansowania oraz ograniczeniami infrastrukturalnymi, które utrudniają zapewnienie odpowiednich warunków pracy oraz rozwoju

zawodowego. W efekcie, istnieje potrzeba zarówno zwiększenia liczby specjalistów w sektorze usług społecznych, jak i podnoszenia ich kwalifikacji poprzez szkolenia oraz wsparcie rozwojowe. Tylko w ten sposób możliwe będzie skuteczne reagowanie na rosnące potrzeby różnych grup społecznych i realizacja założeń deinstytucjonalizacji.

3.4.3. PRZYCZYNY OGRANICZEŃ REALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH

Przyczyny braku pełnej realizacji usług społecznych w mieście Piastów wynikają z kilku powiązanych ze sobą czynników systemowych, organizacyjnych oraz kadrowych.

Po pierwsze, istotnym ograniczeniem są obowiązujące ramy prawne, które nie pozwalają Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej na podejmowanie działań bez jednoznacznych przesłanek, takich jak przemoc czy rażące zaniedbania. W efekcie wiele problemów w rodzinach pozostaje nierozpoznanych i nieobjętych wsparciem na wczesnym etapie.

Drugą ważną przyczyną jest niedobór kadry oraz brak specjalistycznych kompetencji wśród pracowników pomocy społecznej. Mała liczba pracowników oraz ich przeciążenie obowiązkami uniemożliwiają prowadzenie systematycznej i zindywidualizowanej pracy z mieszkańcami, zwłaszcza z osobami w kryzysie, rodzinami dysfunkcyjnymi oraz osobami z niepełnosprawnościami.

Kolejną barierą jest niedostateczna infrastruktura i ograniczone zasoby, które utrudniają wdrażanie nowych rozwiązań, takich jak Centrum Usług Społecznych, które w przyszłości będzie obowiązkowym elementem systemu wsparcia społecznego.

Istotnym problemem pozostaje także brak skoordynowanego systemu informacji – nie istnieje aktualna i łatwo dostępna baza danych o instytucjach i usługach funkcjonujących na terenie miasta Piastów oraz powiatu pruszkowskiego. To ogranicza możliwości szybkiego kierowania osób potrzebujących do odpowiednich form pomocy.

Dodatkowo, brak jednoznacznych procedur wymiany informacji między instytucjami oraz ograniczenia wynikające z przepisów o ochronie danych osobowych powodują, że współpraca między jednostkami pomocy społecznej, oświaty czy służby zdrowia jest niespójna i mało efektywna.

Wszystkie te czynniki łącznie prowadzą do opóźnień, ograniczonego zasięgu wsparcia oraz braku ciągłości i kompleksowości usług społecznych w mieście Piastów.

4. PLAN ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH

Zidentyfikowane potrzeby mieszkańców miasta Piastów oraz wyzwania, z jakimi mierzą się lokalne instytucje, posłużyły jako fundament do opracowania Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Piastowa na lata 2026–2030. Głównym celem Planu jest:

Stworzenie i utrzymanie spójnego systemu usług społecznych w Piastowie, który skutecznie odpowiada na potrzeby wszystkich mieszkańców, ze szczególnym naciskiem na pomoc dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami, osób doświadczających kryzysu zdrowia psychicznego oraz rodzin wychowujących dzieci.

Realizacja celu głównego będzie możliwa dzięki wdrożeniu celów szczegółowych, opracowanych z myślą o konkretnych grupach odbiorców wsparcia. Poniższy schemat przedstawia ich zestawienie.

Osoby starsze

- Zwiększenie dostępności i różnorodności usług opiekuńczych oraz form wsparcia dla osób starszych w Piastowie, obejmujących zarówno pomoc w codziennym funkcjonowaniu, jak i działania sprzyjające utrzymaniu samodzielności, aktywności społecznej oraz poprawie jakości życia

Osoby z niepełnosprawnościami

- Rozszerzenie dostępnych i zróżnicowanych form wsparcia środowiskowego dla osób z niepełnosprawnościami w Piastowie, obejmujące rozwój usług opieki wytchnieniowej i asystentury osobistej, poprawę dostępności i zakresu transportu specjalistycznego, a także rozbudowę lokalnej infrastruktury rehabilitacyjnej, w celu zwiększenia samodzielności osób niepełnosprawnych oraz wsparcia ich opiekunów, a także promowanie aktywnego uczestnictwa tych osób w życiu społecznym i zawodowym

Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego

- Zwiększenie dostępu do usług środowiskowych i specjalistycznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w Piastowie, w tym poprawa warunków infrastrukturalnych, a także działań profilaktycznych i edukacyjnych przeciwdziałających stygmatyzacji.

Rodziny z dziećmi

- Rozszerzenie i usprawnienie wsparcia dla rodzin z dziećmi w Piastowie poprzez rozwój usług opieki wytchnieniowej, poradnictwa, terapii oraz wsparcia żywieniowego, a także zwiększenie dostępności lokalnych usług zdrowotnych i edukacyjnych, w celu poprawy ich codziennego funkcjonowania i jakości życia.

W dalszej części przedstawiono zestaw działań przypisanych do poszczególnych celów szczegółowych, uporządkowanych według obszarów wsparcia. Dla każdego z działań określono planowany czas realizacji, instytucje odpowiedzialne za wdrożenie, przewidywane koszty oraz możliwe źródła finansowania.

4.1.OSOBY STARSZE

Cel szczegółowy	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Szacowany koszt	Źródło finansowania
1. Zwiększenie dostępności i różnorodności usług opiekuńczych oraz form wsparcia dla osób starszych w Piastowie, obejmujących zarówno pomoc w codziennym funkcjonowaniu, jak i działania sprzyjające utrzymaniu samodzielności, aktywności społecznej oraz poprawie jakości życia	1.1. Stworzenie usług opieki wytchnieniowej, które zapewnią czasową ulgę i wsparcie opiekunom osób starszych, pozwalając im na regenerację sił i odpoczynek od codziennych obowiązków.	Druga połowa 2027 i dalej	MOPS (CUS)	Dostosowany do potrzeb i możliwości	Środki zewnętrzne, środki własne
	1.2. Wdrożenie asystentury osobistej, czyli wsparcia indywidualnego dla seniorów w codziennych czynnościach, umożliwiającego im zachowanie jak największej samodzielności oraz aktywne uczestnictwo w życiu społecznym.	Druga połowa 2027 i dalej	MOPS (CUS)	Dostosowany do potrzeb i możliwości	Środki zewnętrzne, środki własne
	1.3. Kontynuacja prowadzenia specjalnego transportu dedykowanego seniorom, umożliwiającego im łatwy i bezpieczny dojazd do placówek zdrowotnych, miejsc spotkań, urzędów oraz wydarzeń kulturalnych i społecznych.	Druga połowa 2027 i dalej	UM	Dostosowany do potrzeb i możliwości	Środki zewnętrzne, środki własne
	1.4. Uruchomienie systemu teleopieki, który pozwoli na natychmiastowe reagowanie w sytuacjach kryzysowych w domu, zwiększając poczucie bezpieczeństwa osób starszych przebywających samotnie.	2027 i dalej	UM, MOPS (CUS)	Dostosowany do potrzeb i możliwości	Środki zewnętrzne, środki własne
	1.5. Organizacja działań informacyjnych podnoszących świadomość seniorów oraz ich rodzin na temat dostępnych usług i form wsparcia, a także promowanie zdrowego, aktywnego stylu życia.	2027 i dalej	UM, MOPS (CUS), Placówki zdrowotne	Dostosowany do potrzeb i możliwości	Środki zewnętrzne, środki własne
	1.6. Zwiększenie zaangażowania i rekrutacji wolontariuszy, którzy będą wspierać osoby starsze w codziennych czynnościach oraz integracji i aktywizacji społecznej.	Po 2027	UM, MOPS (CUS), Placówki zdrowotne	Dostosowany do potrzeb i możliwości	Środki zewnętrzne, środki własne

4.2. OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Cel szczegółowy	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Szacowany koszt	Źródło finansowania
2. Rozszerzenie dostępnych i zróżnicowanych form wsparcia środowiskowego dla osób z niepełnosprawnościami w Piastowie, obejmujące rozwój usług opieki wytchnieniowej i asystentury osobistej, poprawę dostępności i zakresu transportu specjalistycznego, a także rozbudowę lokalnej infrastruktury rehabilitacyjnej, w celu zwiększenia samodzielności osób niepełnosprawnych oraz wsparcia ich opiekunów, a także promowanie aktywnego uczestnictwa tych osób w życiu społecznym i zawodowym	2.1. Budowa lub dostosowanie lokalnych placówek rehabilitacyjnych, które zapewnią szybki i łatwy dostęp do niezbędnych usług rehabilitacyjnych dla osób z niepełnosprawnościami na terenie miasta.	Po 2027	UM, Placówki zdrowotne	Dostosowany do potrzeb i możliwości	Środki zewnętrzne, środki własne
	2.2. Wprowadzenie usług opieki wytchnieniowej dla osób zajmujących się osobami z niepełnosprawnościami	Druga połowa 2027 i dalej	MOPS (CUS)	Dostosowany do potrzeb i możliwości	Środki zewnętrzne, środki własne
	2.3. Wdrożenie usługi asystentury osobistej	Druga połowa 2027 i dalej	MOPS, CUS	Dostosowany do potrzeb i możliwości	Środki zewnętrzne, środki własne
	2.4. Rozbudowa i dostosowanie systemu transportowego tak, aby objąć wsparciem wszystkie grupy wiekowe i różne stopnie niepełnosprawności, poprawiając mobilność oraz dostęp do usług i placówek	Po 2027	UM, CUS	Dostosowany do potrzeb i możliwości	Środki zewnętrzne, środki własne

4.3.OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Cel szczegółowy	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Szacowany koszt	Źródło finansowania
3. Zwiększenie dostępu do usług środowiskowych i specjalistycznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w Piastowie, w tym poprawa warunków infrastrukturalnych, a także działań profilaktycznych i edukacyjnych przeciwdziałających stygmatyzacji.	3.1. Utworzenie lokalnego dziennego ośrodka wsparcia, który zapewni pomoc, terapię oraz możliwości integracji społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Po 2027	UM, MOPS (CUS), Placówki zdrowotne	Dostosowany do potrzeb i możliwości	Środki zewnętrzne, środki własne
	3.2. Prowadzenie kampanii informacyjnych i edukacyjnych mających na celu zmniejszenie stygmatyzacji osób z problemami zdrowia psychicznego oraz promowanie korzystania z dostępnego wsparcia.	2027 i dalej	UM, MOPS (CUS), Placówki zdrowotne, Placówki oświatowe	Dostosowany do potrzeb i możliwości	Środki zewnętrzne, środki własne

4.4.DZIECKO I RODZINA

Cel szczegółowy	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Szacowany koszt	Źródło finansowania
4. Rozszerzenie i usprawnienie wsparcia dla rodzin z dziećmi w Piastowie poprzez rozwój usług opieki wytchnieniowej, poradnictwa, terapii oraz wsparcia żywieniowego, a także zwiększenie dostępności lokalnych usług zdrowotnych i edukacyjnych, w celu poprawy ich codziennego funkcjonowania i jakości życia.	4.1. Wprowadzenie i rozwój usług opieki wytchnieniowej, które odciążą opiekunów i członków rodzin, zapewniając im czas na regenerację i lepsze radzenie sobie z obowiązkami opiekuńczymi.	Po 2027	UM, MOPS (CUS)	Dostosowany do potrzeb i możliwości	Środki zewnętrzne, środki własne
	4.2. Kontynuacja i rozszerzenie programu „Posiłek w szkole i w domu” w celu zapewnienia stałego wsparcia żywieniowego dzieci, zwłaszcza tych z rodzin najbardziej potrzebujących.	2027i dalej	UM, MOPS (CUS)	Dostosowany do potrzeb i możliwości	Środki zewnętrzne, środki własne
	4.3. Wzmocnienie dostępności i różnorodności poradnictwa, warsztatów oraz terapii dostępnych w świetlicach, dostosowując ofertę do bieżących potrzeb rodzin.	2027 i dalej	Powiat	Dostosowany do potrzeb i możliwości	Środki zewnętrzne, środki własne
	4.4. Organizację działań profilaktycznych i edukacyjnych dla rodzin, mających na celu wzmacnianie kompetencji wychowawczych oraz promowanie zdrowia psychicznego i dobrostanu dzieci i opiekunów.	2027 i dalej	Powiat,, UM, Placówki oświatowe	Dostosowany do potrzeb i możliwości	Środki zewnętrzne, środki własne

5. ZESTAWIENIE POTENCJALNYCH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Ramy finansowe Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Piastowa na lata 2026–2030 określają szacunkowe nakłady niezbędne do skutecznej realizacji zaplanowanych działań i przedsięwzięć. Plan zakłada maksymalne wykorzystanie dostępnych źródeł finansowania, w tym środków własnych miasta, funduszy z budżetu województwa, środków krajowych oraz funduszy Unii Europejskiej i innych źródeł zewnętrznych, w celu zapewnienia sprawnego wdrażania rozwiązań sprzyjających rozwojowi lokalnych usług społecznych.

Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację działań zaplanowanych w Planie będzie zależna od ich zakresu, harmonogramu realizacji, aktualnej sytuacji finansowej Piastowa oraz jego możliwości inwestycyjnych. Kluczowe znaczenie będą miały także założenia długoterminowej polityki finansowej i społecznej miasta.

Podstawą planowania ram finansowych są budżet miasta Piastów oraz Wieloletnia Prognoza Finansowa, w której określono zasoby przeznaczone na realizację zadań służących rozwojowi usług społecznych. Prognoza ta uwzględnia również wpływ planowanych działań na ogólną kondycję finansową miasta. Jej kształtowanie uzależnione jest od czynników makroekonomicznych, takich jak dynamika wzrostu gospodarczego, poziom inflacji, sytuacja na rynku pracy czy zmiany w przepisach dotyczących finansów publicznych i polityki społecznej.

Poniżej przedstawiono zestawienie potencjalnych źródeł finansowania wraz z przypisanymi im obszarami działań. Analiza obejmuje fundusze o najwyższym szczeblu – unijne, a następnie środki pochodzące z budżetu państwa, budżetu Województwa Mazowieckiego oraz inne dostępne fundusze i instrumenty wsparcia.

Tabela 10. Obszary dofinansowania w ramach funduszy unijnych

Program	Działanie	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027	6.6. Zdrowie pracowników	Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Zdrowie psychiczne w pracy	Wsparcie zdrowia psychicznego pracodawców i pracowników, w tym profilaktyka wypalenia zawodowego.
	8.5. Usługi społeczne i zdrowotne	Osoby starsze	Dzienne Domy Opieki Medycznej	Tworzenie i wsparcie funkcjonowania placówek oferujących dzienną opiekę medyczną.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami, osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Mieszkania treningowe i wspomagane	Zapewnienie warunków do samodzielnego funkcjonowania osób wymagających wsparcia.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami, osoby w kryzysie zdrowia psychicznego, Rodziny z dziećmi	Opieka wytchnieniowa	Wsparcie dla opiekunów osób zależnych poprzez czasowe przejęcie opieki.
		Osoby starsze	Aktywizacja seniorów	Zwiększenie samodzielności, przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i aktywizacja seniorów.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami, Rodziny z dziećmi	Usługi asystenckie	Pomoc osobom z niepełnosprawnościami w codziennym funkcjonowaniu.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi teleopiekuńcze	Zdalne monitorowanie stanu zdrowia i bezpieczeństwa osób starszych lub niesamodzielnych.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi transportowe	Transport dla osób potrzebujących wsparcia, np. do placówek zdrowotnych czy społecznych.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Transport door-to-door	Indywidualny transport dla osób o ograniczonej mobilności.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi opiekuńcze	Świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Dostosowanie mieszkania	Adaptacja mieszkań do potrzeb osób starszych lub z niepełnosprawnościami.
	8.6. Usługi społeczne na rzecz rodzin	Rodziny z dziećmi	Mediacje rodzinne	Pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych poprzez mediacje.
		Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Konsultacje i porady psychologiczne	Wsparcie psychologiczne, psychoedukacja i działania profilaktyczne.

Program	Działanie	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
		Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom	Terapeutyczne i społeczne wsparcie osób z problemem uzależnień oraz ich rodzin.
		Rodziny z dziećmi	Poradnictwo prawne	Udzielanie porad prawnych w zakresie funkcjonowania rodziny.
		Rodziny z dziećmi	Terapia rodzinna	Terapia dla rodzin przeżywających trudności we współżyciu społecznym lub emocjonalnym.
		Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Psychoterapia indywidualna	Pomoc psychoterapeutyczna dla osób indywidualnych.
		Rodziny z dziećmi	Grupy wsparcia i warsztaty wychowawcze	Wzmacnianie kompetencji rodzicielskich i wymiana doświadczeń.
		Rodziny z dziećmi	Praca socjalna	Świadczenia pracy socjalnej na rzecz rodzin wymagających wsparcia.
	9.1. Rewitalizacja miast	Osoby z niepełnosprawnościami	Usuwanie barier architektonicznych	Likwidacja przeszkód utrudniających poruszanie się osobom z niepełnosprawnościami.
		Osoby z niepełnosprawnościami	Dostosowanie obiektów	Przystosowanie budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, poprawa dostępności przestrzeni publicznej.
Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027	-	Wszyscy mieszkańcy	Paczki żywnościowe/posiłki oraz działania towarzyszące, - warsztaty i doradztwo.	Zapewnienie osobom najbardziej potrzebującym podstawowej pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków oraz umożliwienie im udziału w bezpłatnych warsztatach na rzecz włączenia społecznego
Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego - Program „Aktywny Maluch 2022-2029”	-	Rodziny z dziećmi	Usługi opieki nad dziećmi	Tworzenie i funkcjonowanie nowych miejsc opieki dla dzieci do lat 3 (żłobki, kluby dziecięce, dzienni opiekunowie) poprzez dofinansowanie inwestycji infrastrukturalnych oraz kosztów bieżących.
Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego – projekt „Premia społeczna”	-	Wszyscy mieszkańcy	Opieka wytchnieniowa, Asystentura w rodzinnych domach pomocy, wsparcie w ośrodkach pomocy, specjalistyczne poradnictwo	Inicjatywa mająca na celu wsparcie lokalnych społeczności i samorządów w zapewnianiu dostępu do istotnych usług społecznych.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 11. Obszary dofinansowania w ramach budżetu państwa oraz jednostek samorządowych

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej	Budżet państwa (80% lub 50% w zależności od modułu)	Program senior+	Osoby starsze	Dzienne Domy „Senior +” i Kluby „Senior +	Moduł 1 – jednorazowe wsparcie finansowe na utworzenie i/lub wyposażenie ośrodka wsparcia Moduł 2– zapewnienie funkcjonowania już istniejących ośrodków wsparcia, utworzonych w ramach modułu 1.
	Budżet państwa - Fundusz Solidarnościowy	„Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego	Osoby z niepełnosprawnościami, Rodziny z dziećmi	Opieka wytchnieniowa	Odciążenie członków rodzin lub opiekunów poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego lub powiatowego.
		„Opieka wytchnieniowa” dla Organizacji Pozarządowych	Osoby z niepełnosprawnościami, Rodziny z dziećmi	Opieka wytchnieniowa	Odciążenie członków rodzin lub opiekunów poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się Organizacje pozarządowe.
		„Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego	Osoby z niepełnosprawnościami	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością	Celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego lub powiatowego.
		„Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Organizacji Pozarządowych	Osoby z niepełnosprawnościami	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością	Celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się Organizacje pozarządowe.
		„Centra opiekuńczo-mieszkalne”	Osoby z niepełnosprawnościami	Centra opiekuńczo-mieszkalne	Stworzenie miejsc, gdzie osoby niepełnosprawne mogą zamieszkiwać na zasadach pobytu dziennego lub całodobowego, zapewniając im niezależność i samodzielność. Program adresowany jest do gmin i powiatów, które zorganizują usługi zamieszkiwania w formie pobytu dziennego lub całodobowego w Centrach.

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
	Budżet państwa (<80%) i budżet gminy (>20%)	Korpus Wsparcia Seniorów	Osoby starsze	Usługi opiekuńcze dla seniorów	1. Pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych (np. pomoc w robieniu zakupów, przygotowywaniu posiłków, sprzątaniu), 2. Podstawowa opieka higieniczno-pielęgniarska (pomoc w myciu, ubieraniu, poruszaniu się), 3. Zapewnienie kontaktów z otoczeniem (pomoc w uczestniczeniu w wydarzeniach społecznych, zapewnienie towarzystwa), 4. Dofinansowanie zakupu i użytkowania opasek bezpieczeństwa lub innych urządzeń, 5. Wsparcie w utrzymaniu samodzielności w miejscu zamieszkania
	Budżet państwa (<60%) i budżet gminy (>40%)	„Opieka 75+”	Osoby starsze	Usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze	Zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej, które są osobami samotnymi, samotnie gospodarującymi, a także tych które pozostają w rodzinie.
	Budżet państwa (100%)	„Za życiem”	Rodziny z dziećmi	Wsparcie rodzin z dziećmi	Kompleksowe wsparcie dla rodzin z dziećmi z ciężkimi niepełnosprawnościami lub nieuleczalnymi chorobami, a także dla kobiet w ciąży i ich rodzin. Wsparcie obejmuje m.in.: jednorazowe świadczenie w wysokości 4000 zł, asystenci rodzin, wczesne wspomaganie rozwoju dziecka i jego rodziny, usługi wspierające i rehabilitacyjne.
	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych - finansowany z budżetu państwa, pracodawców i innych źródeł	„Dostępna przestrzeń publiczna”	Osoby z niepełnosprawnościami	Usuwanie barier architektonicznych	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do przestrzeni publicznej, informacji i komunikacji, a także technologii, urządzeń oraz usług powszechnie dostępnych lub powszechnie zapewnianych, na zasadzie równości z innymi osobami.
		„Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Mobilność osób z niepełnosprawnością	Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi transportowe	Wzrost niezależności osób z niepełnosprawnościami oraz ułatwienie im aktywności społecznej lub zawodowej poprzez zapewnienie dostępu do korzystania z samochodu osobowego.

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
		„Dostępność ponad barierami”	Osoby z niepełnosprawnościami	Usuwanie barier architektonicznych	Rozwój i zwiększenie dla osób z niepełnosprawnościami dostępności przestrzeni fizycznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej, a także dostępności produktów i usług, w tym dotyczących turystyki, rekreacji i kultury.
		„Centra informacyjno-doradcze dla osób z niepełnosprawnościami”	Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi wspierające osoby z niepełnosprawnościami	Uruchomienie centrów oferujących kompleksowe wsparcie informacyjne, doradcze i eksperckie dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich otoczenia, w tym w zakresie doboru technologii asystujących.
		„Zajęcia klubowe w WTZ”	Osoby z niepełnosprawnościami	Aktywizacja osób z niepełnosprawnościami	Rehabilitacja społeczna i zawodowa w formie warsztatów terapii zajęciowej.
		„Wsparcie Inicjatyw”	Osoby z niepełnosprawnościami	Integracja i aktywizacja osób z niepełnosprawnościami	Promowanie działań na rzecz aktywizacji środowiska osób niepełnosprawnych
Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (moduł 1 i 2) oraz Ministerstwo Edukacji Narodowej (moduł 3)	Budżet państwa (80%) i budżet gminy (20%)	Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028	Rodziny z dziećmi	Opieka żywnościowa	Moduł 1 i 2 - zapewnia pomoc dzieciom, uczniom i młodzieży oraz obejmuje pomocą osoby dorosłe, zwłaszcza osoby starsze, chore, niepełnosprawne i samotne w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Moduł 3 - wzmocnienie opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej poprzez tworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłku w trakcie pobytu w szkole.
Samorząd Województwa Mazowieckiego	Budżet Województwa Mazowieckiego (max. 80%)	„Wsparcie osób z niepełnosprawnościami na Mazowszu”	Osoby z niepełnosprawnościami	Dostęp do kultury dla osób z niepełnosprawnościami	Ułatwienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do instytucji kultury, dla których organizatorem jest Samorząd Województwa Mazowieckiego, poprzez możliwość skorzystania z ich oferty za preferencyjną cenę biletu, tj. 1 zł brutto za osobę z niepełnosprawnościami i 1 zł brutto za towarzyszącego jej opiekuna

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
		„Mazowsze dla Seniorów 2025”	Osoby starsze	Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych	Aktywizacja osób starszych, zapobieganie ich wykluczeniu i utracie samodzielności oraz polepszenie jakości życia mieszkańców regionu w wieku senioralnym. Działanie polega na udzieleniu gminom, miastom na prawach powiatu z terenu województwa mazowieckiego oraz dzielnicom m.st. Warszawy, pomocy finansowej przeznaczonej na realizację własnych zadań bieżących gmin, miast na prawach powiatu oraz dzielnic m.st. Warszawy, będących inicjatywą rad seniorów
		„Mazowsze dla Zdrowia Psychicznego 2025”	Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Promocja i ochrona zdrowia psychicznego	Wspieranie zadań związanych z promocją zdrowia psychicznego i profilaktyką zaburzeń wśród mieszkańców Mazowsza
		„Mazowsze dla młodzieży”	Rodziny z dziećmi	Aktywizacja młodzieży	Tworzenie i rozwój Młodzieżowych Rad poprzez dofinansowanie działań edukacyjnych, promocyjnych oraz organizacyjnych. Dotacje obejmują m.in. szkolenia dla młodzieżowych radnych i ich opiekunów, kampanie informacyjne oraz realizację inicjatyw młodzieżowych.
		„Mazowsze dla lokalnych centrów integracyjnych”	Wszyscy mieszkańcy	Integracja i aktywizacja mieszkańców	Zadania aktywizujące, integrujące i rozwijające lokalne społeczności poprzez zapewnienie podstawowej infrastruktury (takiej jak np. świetlice wiejskie, gminne/osiedlowe ośrodki kultury, domy kultury, domy pomocy społecznej, itp.) pełniące rolę tzw. „centrum integracyjno-kulturalne”
		„Mazowsze dla zdrowia 2025”	Wszyscy mieszkańcy	Promocja i ochrona zdrowia ogółem	Pomoc finansowa ze środków budżetu Województwa przeznaczona jest na zadania własne powiatów oraz miast na prawach powiatu o charakterze bieżącym z zakresu promocji i ochrony zdrowia, niebędące inwestycją, wyłączeniem działań związanych z profilaktyką zaburzeń i promocją zdrowia psychicznego.
Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej	Budżet państwa	Bon senioralny	Osoby starsze	Usługi opiekuńcze	Program wsparcia finansowego dla osób powyżej 75. roku życia, które wymagają regularnej opieki i mają bliskich aktywnych zawodowo.

Źródło: opracowanie własne

6. SYSTEMY MONITOROWANIA I OCENY

System monitorowania realizacji, oceny skuteczności oraz pomiaru osiągania wskaźników Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Piastowa na lata 2026–2030 został zaprojektowany tak, aby zapewnić efektywny nadzór nad realizowanymi działaniami oraz umożliwić ich obiektywną i rzetelną ocenę.

Szczególny nacisk położono na precyzyjne określenie metod ewaluacji, co pozwoli na kompleksową analizę wpływu podejmowanych działań na poprawę jakości życia mieszkańców oraz wspieranie rozwoju społecznego w Piastowie. Ewaluacja obejmie zarówno ocenę realizacji zaplanowanych zadań, jak i analizę stopnia osiągnięcia założonych wskaźników rezultatów oraz oddziaływania.

Monitoring wskaźników przypisanych do poszczególnych obszarów wsparcia będzie prowadzony systematycznie, z uwzględnieniem danych ilościowych i jakościowych. Takie podejście umożliwi bieżące rozpoznawanie zmieniających się potrzeb lokalnej społeczności, szybkie reagowanie na pojawiające się wyzwania oraz elastyczne dostosowywanie działań. Dzięki temu możliwe będzie utrzymanie wysokiej skuteczności wdrażanych usług społecznych na terenie miasta Piastów.

6.1. WSKAŹNIKI REZULTATU I PRODUKTU

Wskaźniki służące monitorowaniu realizacji Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Piastowa na lata 2026–2030 zostały przypisane do poszczególnych celów szczegółowych. Ich zastosowanie umożliwi ocenę stopnia realizacji głównego celu Planu.

Wskaźniki zostały pogrupowane zgodnie z obszarami interwencji, których dotyczą. Warto jednak podkreślić, że część z nich – ze względu na swój przekrojowy charakter – może odnosić się do więcej niż jednego obszaru wsparcia, mimo że formalnie przypisano je do konkretnego celu szczegółowego. Szczegółowy wykaz wskaźników monitorujących realizację poszczególnych celów szczegółowych przedstawia **Tabela 12**.

Tabela 12. Wskaźniki rezultatu i produktu w podziale na obszary wsparcia

OSOBY STARSZE		
I.p.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
1.	Zwiększenie dostępności i różnorodności usług opiekuńczych oraz form wsparcia dla osób starszych w Piastowie, obejmujących zarówno pomoc w codziennym funkcjonowaniu, jak i działania sprzyjające utrzymaniu samodzielności, aktywności społecznej oraz poprawie jakości życia	Liczba opiekunów osób starszych którzy skorzystali z usług opieki wytchnieniowej.
		Liczba osób objętych wsparciem w ramach systemu teleopieki.
		Liczba przeprowadzonych warsztatów promujących zdrowy styl życia.
OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI		
I.p.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
2.	Rozszerzenie dostępnych i zróżnicowanych form wsparcia środowiskowego dla osób z niepełnosprawnościami w Piastowie, obejmujące rozwój usług opieki wytchnieniowej i asystentury osobistej, poprawę dostępności i zakresu transportu specjalistycznego, a także rozbudowę lokalnej infrastruktury rehabilitacyjnej, w celu zwiększenia samodzielności osób niepełnosprawnych oraz wsparcia ich opiekunów, a także promowanie aktywnego	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem Asystenta Osobistego.
		Liczba przejazdów specjalistycznego transportu dla osób z niepełnosprawnościami.
		Liczba dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami placówek rehabilitacyjnych.

	uczestnictwa tych osób w życiu społecznym i zawodowym	
OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO		
I.p.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
3.	Zwiększenie dostępu do usług środowiskowych i specjalistycznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w Piastowie, w tym poprawa warunków infrastrukturalnych, a także działań profilaktycznych i edukacyjnych przeciwdziałających stygmatyzacji.	Liczba osób objętych wsparciem w ramach nowoutworzonego lokalnego ośrodka wsparcia. Liczba aktywnych wolontariuszy wspierających osoby w kryzysie psychicznym. Liczba zrealizowanych kampanii informacyjnych mających na celu zmniejszenie stygmatyzacji osób z problemami zdrowia psychicznego oraz promowanie korzystania z dostępnego wsparcia.
RODZINA Z DZIEĆMI		
I.p.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
4.	Rozszerzenie i usprawnienie wsparcia dla rodzin z dziećmi w Piastowie poprzez rozwój usług opieki wytchnieniowej, poradnictwa, terapii oraz wsparcia żywieniowego, a także zwiększenie dostępności lokalnych usług zdrowotnych i edukacyjnych, w celu poprawy ich codziennego funkcjonowania i jakości życia.	Liczba osób objętych programem „Posiłek w szkole i w domu”. Liczba rodzin korzystających z poradnictwa i terapii. Liczba przeprowadzonych działań profilaktycznych i edukacyjnych dla rodzin, mających na celu wzmacnianie kompetencji wychowawczych oraz promowanie zdrowia psychicznego i dobrostanu dzieci i opiekunów.

Źródło: opracowanie własne

6.2.OPIS SYSTEMU MONITOROWANIA REALIZACJI PLANU I OSIĄGNIĘCIA WSKAŹNIKÓW

System monitorowania realizacji Planu oraz osiągania wskaźników ma na celu zapewnienie skutecznego nadzoru nad postępowm wdrażania zaplanowanych działań oraz ocenę realizacji przyjętych celów. Skuteczny monitoring jest kluczowym elementem sukcesu całego przedsięwzięcia. Regularna analiza pozwoli nie tylko na bieżące śledzenie zgodności działań z założeniami Planu, ale także na szybkie reagowanie i wprowadzanie korekt w przypadku pojawiających się trudności. System ten zapewni przejrzystość i odpowiedzialność w realizacji zadań, wspierając efektywne zarządzanie usługami społecznymi na terenie miasta Piastów.

Monitoring realizacji Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Piastowa na lata 2026–2030 oraz ocena osiągania zaplanowanych wskaźników będą przeprowadzone w ramach działalności i sprawozdawczości Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Osoby odpowiedzialne za koordynację procesu monitorowania będą gromadzić dane od realizatorów poszczególnych zadań. Zebrane informacje – zgodne z określonymi wskaźnikami przypisanymi do celów szczegółowych – będą analizowane przez zespół monitorujący.

Na podstawie wyników analizy będą opracowywane coroczne raporty podsumowujące postępy w realizacji Planu. Wskaźniki będą stanowiły podstawowe narzędzie oceny skuteczności działań oraz stopnia osiągnięcia zakładanych rezultatów.

6.3.OCENA SKUTECZNOŚCI I EFEKTYWNOŚCI PLANU (EWALUACJA)

Ostatnim etapem wdrażania Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Piastowa na lata 2026–2030 będzie przeprowadzenie ewaluacji podjętych działań. Głównym celem ewaluacji będzie ocena efektów oraz zasadności realizowanych interwencji społecznych. Pozwoli ona

określić stopień realizacji celów zawartych w Planie oraz ocenić skuteczność i efektywność podejmowanych działań.

Proces ewaluacji zostanie przeprowadzony w trzech etapach:

1. **Ewaluacja ex-ante (wstępna)** – realizowana przed formalnym przyjęciem Planu. Jej celem będzie ocena, czy proponowane cele i działania odpowiadają rzeczywistym potrzebom mieszkańców Piastowa. Umożliwi to weryfikację zasadności planowanych interwencji oraz ich zgodności z lokalnymi priorytetami społecznymi i rozwojowymi.
2. **Ewaluacja on-going (bieżąca)** – prowadzona w trakcie realizacji Planu, jako integralna część systemu monitorowania. Ma na celu regularną ocenę postępów w realizacji celów operacyjnych oraz identyfikację ewentualnych barier i wyzwań. Dzięki temu możliwe będzie bieżące dostosowywanie działań do zmieniającej się sytuacji społecznej i organizacyjnej. Ewaluacja ta będzie realizowana we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Piastowie oraz innymi jednostkami zaangażowanymi we wdrażanie Planu.
3. **Ewaluacja ex-post (końcowa)** – przeprowadzona po zakończeniu okresu obowiązywania Planu. Obejme analizę osiągniętych rezultatów, trwałości wdrożonych rozwiązań oraz efektywności wykorzystania zasobów – finansowych, kadrowych i organizacyjnych. Pozwoli to na ocenę rzeczywistego wpływu podejmowanych działań na jakość życia mieszkańców Piastowa.

Rekomenduje się, aby ewaluacja postępów w realizacji Planu była przeprowadzana przynajmniej raz w roku. Dla zapewnienia jej rzetelności i obiektywności wskazane jest powierzenie tego zadania niezależnemu podmiotowi zewnętrznemu, posiadającemu odpowiednie doświadczenie i kompetencje w prowadzeniu ewaluacji w obszarze polityki społecznej.

7. SPIS ELEMENTÓW GRAFICZNYCH

7.1. TABELE

Tabela 1. Powiązanie celów Planu z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla..... 7

Tabela 2. Liczba ludności w podziale na płeć w latach 2022-2024..... 9

Tabela 3. Inne wskaźniki demograficzne..... 10

Tabela 4. Poziom wykształcenia 11

Tabela 5. Poziom bezrobocia w latach 2022-2024 11

Tabela 6. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2022-2024..... 11

Tabela 7. Podstawowe dane o Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Piastowie w latach 2022-2024 13

Tabela 8. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2022-2024..... 13

Tabela 9. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań własnych w latach 2022-2024 wraz z kwotą świadczeń..... 14

Tabela 10. Obszary dofinansowania w ramach funduszy unijnych..... 36

Tabela 11. Obszary dofinansowania w ramach budżetu państwa oraz jednostek samorządowych 38

Tabela 12. Wskaźniki rezultatu i produktu w podziale na obszary wsparcia..... 42

7.2. WYKRESY

Wykres 1. Piramida wieku i płci w 2024 roku 10

7.3. MAPY

Mapa 1. Granice gminy Piastów 9

UZASADNIENIE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Piastowie, w pierwszym kwartale br. rozpoczął współpracę z Mazowieckim Centrum Polityki Społecznej w Warszawie w ramach projektu „Dla Ciebie, dla mnie, dla nas – rozwój usług społecznych na Mazowszu”.

Jednym z kluczowych elementów projektu było podpisanie Porozumienia o współpracy pomiędzy Województwem Mazowieckim, w imieniu którego działa Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej, a miastem Piastów.

W wyniku zawartego Porozumienia został przygotowany dla miasta Piastowa dokument: „Lokalny program deinstytucjonalizacji i rozwoju usług społecznych Piastowa na lata 2026-2030”.

Dokument został przygotowany w ścisłej współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Piastowie. Zawiera obszerny opis zasobów instytucjonalnych jednostek znajdujących się na terenie miasta Piastowa wraz z realizowanymi przez nie zadaniami. Dokument zawiera statystyki z realizacji zadań w zakresie polityki społecznej.

„Lokalny program...” wskazuje szerokie obszary działań, które będą realizowane we wskazanym okresie na terenie miasta Piastowa.

Wobec powyższego przyjęcie niniejszego programu jest uzasadnione.